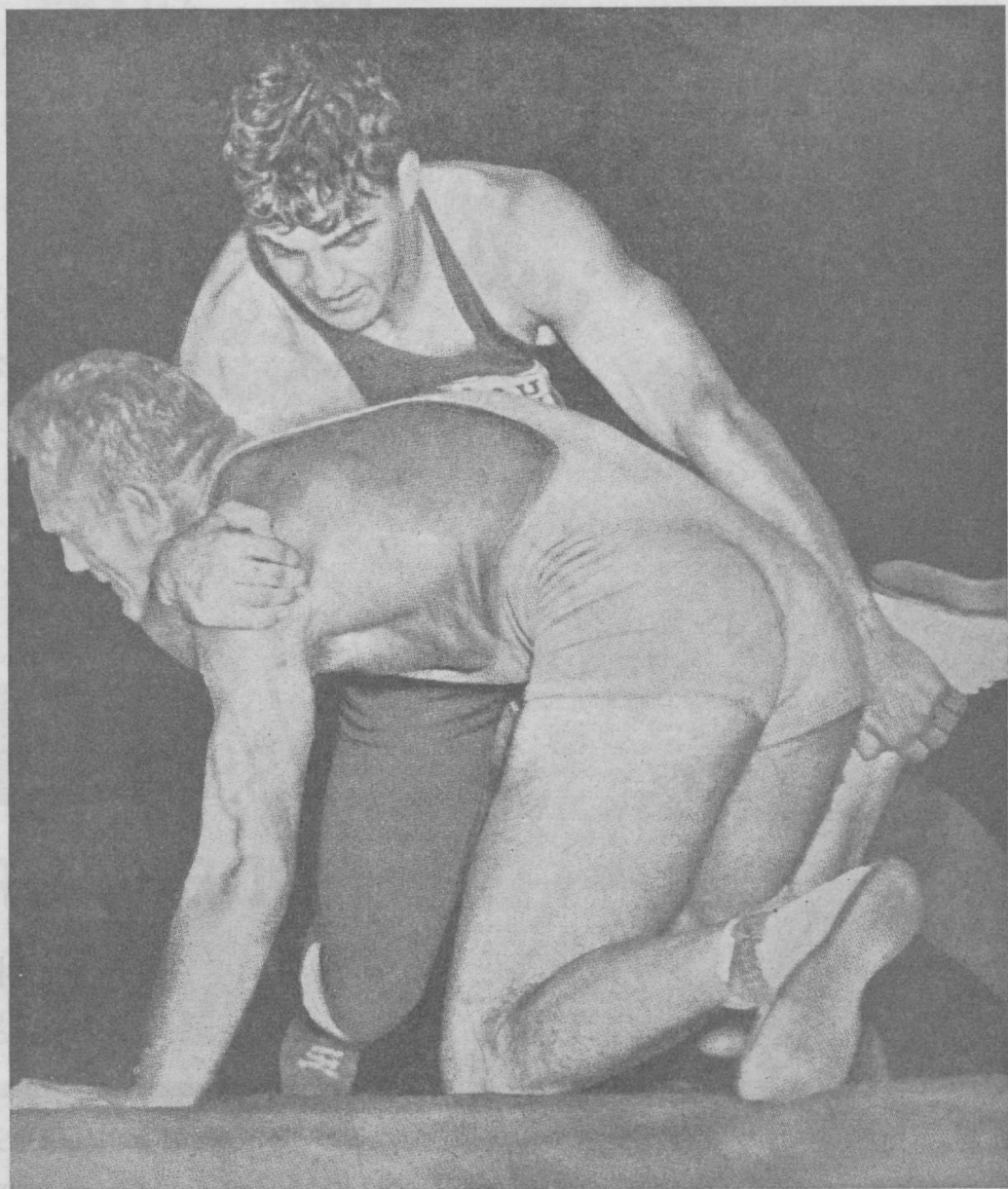

EESTI

R

12-

25
/

PORDILEHT

Nr. 10

OKTOOBER

1938

---

*Näigus dress
igale sportlasele!*

TREENINGDRESSIKS:
RIPS, PÜKSICORD, BAIKA

SPORDIPÜKSTEKS:
MOLESKIN, PLEEGITATUD RIIE nr. 813

A/S. **TEKLA**

RIIDEKAUPLUSED:

TALLINN:

S. KARJA 15 • PÄRNU 6 • ESTONIA PST. 11

HAAPSALU • KURESSAARE • MUST-
VEE • NARVA • PETSERI • PÄRNU •
RAKVERE • VALGA • VILJANDI • VÖRU

ERA

E. Spordilehe käesoleva numbri kaanepildil on toodud momenti vabamaadluse nelikmaavõisiluselt Rootsi-USA-Unghari-Saksa. Ameeriklane Harrell seljatamas euroopa-meisrit Axel Cadier'd!

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

19. AASTAKÄIK

Nr. 10

OKTOOBER

1938

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Kesklüüdu väljaandel iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 5 krooni, 1/2 a. 2 kr. 50 snt., 1/4 a. 1 kr. 50 snt.
Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Toimetaja: **AADU ADARI.**

12 meie olümpiapunkti

Soomlased on kibedasti töös ja tegevuses, et 1940. aasta olümpiamängud Helsingis õnnestuksid võimalikult kõigiti hästi. Ja aega ei ole enam jäänud kuigi kaua — üksnes 2 aastat, sedagi napilt. Olümpiamängude korraldamine, nii arvatakse, vajab normaalselt 4 aastat. Võib toime tulla ka kolme aastaga, kuid soomlastele on selleks suureks tööks antud aega ainult 2 aastat. Ei ole midagi parata — tavaliselt on olukord nii, et suurelki riigid-rahvad harva saavad siis, kui tahavad, väikesed aga ainult siis, kui neid vajatakse.

Nüüd, Jaapani loobumisel, läks vaja Soomet ja Soomel ei jää muud üle, kui olümpiamängude korraldamine läbi viia 2 korda kiiremas tempos, s. o. kahe aastaga. Soomlased ilma erilise optimismitagi on üsna kindlad, et nad aja lühisusele vaatamata oma „suure igatsuse“, s. o. olümpiamängude realiseerimisega, rahuldavalt tulevad toime.

Soomes toimub kibe töö kahel rindel, millest üheks on mängude korraldamine ja teisiks on oma osavõtu ettevalmistamine. Ei saa öelda, et teine osa oleks soomlastele vähem tähtsam kui esimene. Täiesti mõistetavalt on kogu Soome kõige tulisemaks südamesooviks, et nende oma sportlased nende „oma olümpiamängudel“ läbi lööksid seni olemata edukusega. Maailma praeguses konkurentsisis on see aga väga raske ülesanne. Ja võiks väita, et ühest küljest veel koguni raskemgi, kui olümpiamängude korraldamine ise. Viimasest saab suurel määral üle küllaldaste materjaalsete ressursside olemasolul, oma olümpiaatleetide edukus ei ole aga eelmisele vastaval määral sõltuv üksnes rahast. Võistlejate triumfi teostumine ei ole kujuteldav ilma paljude muude tähtsate teguriteta. On vaja suurt võistlejate klassi, kõrge kvaliteediga olümpiakandidaate, pidevat ja ennastalgavat treeningut, murdumatut võitlusvaimu j. m.

Soomlased on kibedasti töös ja tegevuses. Nende olümpiatöö kahel rindel kihab „kolmes vahetuses“, kui nii võib öelda.

Ka meil on alustatud ettevalmistustega osavõtuks Helsingi mängudest. Berliini mängude kogemustega eriti arvestades ongi normaalseks ettevalmistuse-ajaks

olümpiamängudest osavõtuks 2 aastat. Meie võime tänulikud olla, et meil ei tule oma ettevalmistustega rutata tavalisest 2 korda kiiremas ja pingutavamas tempos, nagu seda soomlased vastuvaidlematult peavad tegema vähemalt ühel oma olümpiarindel — mängude eneste korraldamise alal.

Kuid ei ole salata, et meilgi on olemas küllalt motive, mille tõttu Helsingi 1940. a. mängud on meie suhtes hoopis erilises asendis.

Nii on nad meile esiteks risti vastupidises asendis Los Angelesi 1932. a. mängudele, kui vaatlemisobjektiks võtta neid olümpiamängusid, mis peetud meie 20 iseseisvuse-aasta kestes. Los Angeles — see tähendab maksimaalset kaugust (muidugi relatiivselt võttes), Helsingi — see tähendab maksimaalset lähedust. Los Angelesi ei saanud meie siit ühtki võistlejat, Helsingi tuleks saata siis — kõik! Muidugi oleks see absoluutse loogika põhjal teoreetiliselt nii, praktiliselt — reaalsuse piirides — tuleks Helsingi suhtes küsimusesse mitte kõigist saatmine, vaid piirdumine või pidama jäämine meie senistest kõige suurema olümpiaekspeditsiooni saatmise juure. Igal juhul tohiks sel puhul olla meenutatav vägagi silmapaistev tõik, milleks on see, et maakera kõigist riikidest ja kõigist rahvastest oleme meie Helsingile kõige lähemal. Ja pealegi lähedal Helsingile mitte üksnes kilomeetrite arvu vähesuselt, vaid kõige lähemal soomlastele ka vennasrahvana.

Peale Helsingi läheduse meie on veel terve rida muidki tähelepanuväärivaid soodustusi, mis tõusevad esile ja vajavad arvesse võtmist meie osavõtul Helsingi mängudest.

Helsingi läheduse tõttu on sõidukulud väikesed ja sõit ise kõigiti hõlpus. Kohe selle juure tuleb meile sobiv Helsingi ilmastik, mis on meile kui mitte täiesti, siis vähemalt 90-protsendiliselt kodune. Kodune ilmastik on aga üheks nendest olulistest teguritest, mis võimaldab meie võistlejatele esinemist heas vormis ja tubli võistlusnuna. Peaks tõenäoliselt pidama, et selle eeltingimuse olemasolul me keergejõustiklastel Helsingis on suurimaid šansse toimetulekuks olümpiaavõiduga, mille kordamiseks Helsingi

mängude ajaks saab kergejõustiku alal täis juba 16 aastat!

Meie esimene kergejõustiku-olümpiavõit on teatavasti pärit Antverpeni 1920. a. mängudelt (Lossmani maratoni hõbemedal), teine ja ühtlasi „praegune viimane“ saavutati Pariisi 1924. a. mängudel Kolmperre kümnevõistluse pronksmedalina. Jätame siin kõrvale õhkamise, milline „magus ponks“ oleks meile meie kolmas kergejõustiku-olümpiavõit Helsingis...

Odavad söidukulud, soodus sõit ja sobivad võistlusolud toovad uue rõhuga esile osavõtu Helsingi mängudest võimalikult täisarvulise meeskonnaga. Huvi selle küsimuse lahendamise suhtes on meie sportlaskonnas endastmõistetavalt väga elav ja ühtlasi on see küsimus juba praegigi niivõrd aktuaalne, et ootab võimalikult kiiremat ja üksikasjalisemat otsustuslikku seisukohavõttu. Täisarvulisem meeskond annab loomulikult ka suuremaid võiduvõimalusi. Võidakse vastu võtta, et see on ainult teoreetiliselt nii, praktiliselt aga mitte, kuna meil olümpiaklassi mehi ei ole kuigi palju. Sel puhul võiks märkida, et meie, näiteks, Berliini mängudel kaotasime mõningaid reaalseid võiduvõimalusi vabamaadluses just pooliku osavõtu tõttu. Edasi tuleb arvesse võtta ka seda, et meil seniste olümpiamängude puhul ikka ja alati (Los Angeleski ei olnud sel alal täieline erand: Maasik!) kas vähemal või suuremal arvul on saadetud olümpiale teise järgu mehi — nägemise ja õppimise eesmärgiga. Kui saatmist nägemise ja õppimise eesmärgiga siiani ja ka edaspidi hinnatakse otstarbekohaseks, siis ka see asjaolu kõneleb täisarvulisema meeskonna saamise kasuks.

Seni esitatud asjaoludele lisanevad Helsingis head võimalused meie olümpiaekspeditsiooni kodusemaks majutamiseks kui selle poolest lugu on olnud seniste olümpiamängude puhul. Meie laskurid on just Helsingis sel alal meile ühe eeskujuna nende osavõtu puhul laske-maailmavõistlustest ja kindlasti saadi seal kogemusi, mis peaksid olema tagajärjekalt kasutatavad meie olümpiaekspeditsiooni majutamisel 1940. a. Helsingis. Siin on öeldud küll „1940. aastal“, kuid ei ole arvatud, et meie olümpiakomitee selle küsimuse lahendamist jätkaks endale üheks viimastest.

Kui lühike olümpiasõit üle lahe on sooritatud, mehed hästi majutatud ja tunnevad endid nagu kodus olevat ning kõigiti vormis, siis seejuure Helsingis kindlasti ei puudu meie eestlastest olümpiasõitjate hulk, kes kogu hingega on oma mehi innustamas. Helsingis ei ole nii, nagu Berliini Deutschlandhales, kus napilt kümne mehega hüüti Palusalule „urra-urra, murra-murra“ kuni peaaegu hääletuksjäämiseni, vaid Helsingis valitseb midagi taolist tolele meeleolule, õhutusele ja innustusele, mis oli Estonia kontsertsaalis euroopavõistluste ajal ja staadionil Balti turniiri ajal — seda loodetavasti! See on üks suur pluss, et Helsingisse läheb kindlasti üsna rohkearvuliselt meie oma spordirahvast, kes oma parimate entusiastivõimetega niioelda „valavad õli olümpiatulle“.

Meie sportlased on harjunud Soomes võistlema ja see on ka üks soodustus, mida Helsingi mängud meile annavad. Kuid ees on veel 2 aastat, või õigemini 2 hooaega, ning selle kestes on võimalik veelgi sagedasemaks võistlemiseks Soomes, eriti Helsingis, ning veelgi paremaks kodunemiseks sealsete võistlusoludega ja Helsingi olümpiastaadioniga ning muude olümpia-võistluspaikadega. Meie meeste edaspidisel võistlemisel Helsingis on seega eriline eesmärk, kuna nüüdsest peale võistlemine Helsingis tähendab üht osa iga võistleja olümpia-ettevalmistuse alal. Mida paremini ette valmistatud ja mida sagedamini Helsingis võisteldud või koguni harjutatud, seda paremad on ka eduvõimalused!

Olümpiamängudest osavõtu puhul on peaaegu alati olnud „raskeks pähklik“ meeskonna juhtide, esindajate, kohtunike, treenerite ja muude funktsionääride küsimus. Ikka on olnud mõningaid — olgu

kas või üsna väikesigi — arusaamatusi, vägikaikavedamisi või koguni purelemisi, mis selle meeskonna edukusele tähtsa küsimuse lahendamisel on tekitanud teatavat rahulolematust ja paksu verdki. Alati pole selle põhjuseks olnud juhtide ja funktsionääride saatmisega seoses olevad kulud, vaid mõnelgi korral see asjaolu, et vastavad mehed ajapuudusel või mõnel muul põhjusel on olnud takistatud asumast pikale ja rohkesti aega nõudvale olümpiasõidule. Helsingi puhul langevad oma suures osas ära mõlemad põhjused, nii kulude kui ka aja küsimus. Saab ju kiiresti ning mitte-kallilt sinna ja tagasi. Nii saadakse Helsingi saata juhte, esindajaid, kohtunikke, treenereid ja muid tarvilisi funktsionääre küllaldaselt määral ja seejuures kõige asjatundlikumaid ning sobivamaid.

Meie n.-n. „teise klassi“ sportlasist meie olümpia-meeskonna võimalike liikmetena oli juttu juba eelpool meie meeskonna võimalikult suurema täisarvulisuse puhul. Kui aga rida neid „teise klassi“ mehi siiski ei pääse meie võistlusmeeskonda, siis nii nendele kui ka meie rohkearvulistele „kolmanda klassi“ meestele jääb siiski võrdlemisi reaalsena võimalus sõita Helsingi oma käel ja kulul. Reis ei ole ju pikk ja kulud odavamad kui seniste olümpiamängude puhul. „Üks kord olümpiamängudele“, see on deviiis, mis haarab ja mis iseendast kipub kuludega-seotud takistuste võitmisele ja olümpiasõidu „võidukale teostamisele“.

Berliini olümpiamängudele oli küllalistena kutsutud ka meie kooli- ja üliõpilaste esindused. Praegu ei ole teada, kas ka soomlased säärasteid esindusi Helsingi kutsuvad. Kuid on arvata, et nad seda ei saa teha Helsingi staadioni Berliini omast tunduvalt väiksema mahutavuse tõttu. Nii võiks meie õpilaste ja üliõpilaste esindusrühmade olümpiasõit teostuda enda algatusel ja seda tavaliste olümpiale sõitjatena. Kas seda korraldada ja kas seda korraldatakse, see on küsimus, mis ulatub väljapoole praeguse artikli otsekoheemat teemat.

Võiks veel märkida, et Eesti kaudu Helsingisse ja sealt tagasi suunduv olümpia turistide liiklemine toob meile raha. Kui palju, seda on raske ette arvata, Ettevalmistused välismaa olümpiasõitjate vastuvõtuks on meie vastavates instantsides aga üsna elavad. Nii on Helsingi mängudega seoses olevatest meie suurematest ettevõtetest märkida Pärnu-Tallinna magistraalte ümberehitamist ja õgvendamist. Samuti veel kavatsust Narva turistide-hotelli valmis ehitada Helsingi mängudeks. Nendele suurematele ettevõtetele lisaneb muidki, eriti rohkesti aga mitmesuguseid väikseid. Viimastest esimesena on nimetada „Helsingi olümpia seepi“, mille üks meie firma lasi välja juba kuu-paari eest.

Kokkuvõttes kõiki eelpooltoodud ja veel mõningaid mid allpool toodavaid soodustusi või soodsaid asjaolusid, mida meie võimaldab olümpiamängude pidamine 1940. a. Helsingis, saame „12 olümpiapunkti“.

Need on järgmised:

1. Soodus sõit.
2. Sobiv ilmastik ja see eeltingimusena meie võistlejate heale vormile ja võistlusinnule.
3. Võidakse osa võtta võimalikult täisarvulisema meeskonnaga — ja suuremate võiduvõimalustega.
4. Head võimalused koduseks majutamiseks.
5. Eestlased on harjunud Soomes võistlema.
6. Rohkearvuline eestlasist olümpiasõitjate hulk oma mehi innustamas.
7. On võimalik saata küllaldaselt arvul ja sobivaid juhte ning kohtunikke.
8. Meie noored sportlased võivad lühikesel reisi ja väikeste kulude tõttu sõita nägema ja õppima.
9. Keeleküsimus ei tee raskusi — iga eestlane võib toime tulla enda abil.
10. Hea õppetund meie võistluskorraldajatele.
11. Parim võimalus olümpiamängude nägemiseks.
12. Eesti kaudu suunduv turistide-liiklemine toob raha.

TOOMAS KIVI.

Meie sihte ja teid tennisspordis

A. Tomberg

MIE tennisspordi hiilgeaega võib tähistada 1933.—1935. aastatega. Sellel ajavahemikul osutasid meie tippmängijad om parimat vormi ja üldiselt võistlusemängijad esitasid tihedat kaadrit. Polnud siis imestada, kui Eesti maavõistlustel Soomega alistas viimase hiilgava vahekorraga.

Nüüd, kus aast-aastalt langeb paremaid maavõistlusemängijaid reast välja, peamiselt ajahamba uuristava töö läbi, seisame korraga kui mitte lausa tühimiku, siis vähemalt väga hõreda valiku ees. On juba raske koostada 10 parimat, sest nende hulka satuks mängijaid, kelle võimet ei saa siduda parima mõistega, eriti aga naiste osas. Ja edasi, kui laseme ajal rahulikult jätkata oma puremistööd, siis seisame peatselt paratamatu tööga ees: oleme viimane Baltimail. Selleks polegi vaja palju — kaovad ajalukku veel meie meistrid K. Lasn ja pr. V. Nõmmik, olemegi peagu lagedad!

Need pole vaid üksnes sõnad, vaid selles on käepärast tõsisel sümptoom. Võtkem kas või viimane Balti turniir!

Milleks kõik see osutab? See osutab meie nõrgale tennisejärelkasvule.

Kuigi esimesil iseseisvuse-aastail pärast kahtkümmet polnud meil praktiliselt kuigi suuri eeldusi tennisspordi levimiseks ja heade mängijate esilekerkimiseks, siiski neist piiratud olukorrist ja tingimustest võrsus rida pärasisti häid võistlejaid, kes kannud tänaseni meie tennist.

Nüüd, kus loodud hoopis avaramad võimalused (tennishall, liidu treener) on järelkasv üldiselt palju äbarikum ja seda eriti tütarlaste hulgas.

Nii olukord enam edasi kesta ei või. On tarvis võtta ette laialisi, radikaalseid uuendusi. Palju võiksime ses asjas võtta eeskujuna välismaailt ja ka oma maa mineviku kogemustest. Mis vaja teha?

1. Võistlused. Üldiselt peab nentima, et meil tennisevõistlusi on liig vähe! Kujutagem: vaid ühed tõsisemad (rahvusvahelised) esivõistlused Tallinnas, siis Pärnu esivõistlused ja ühed võistlused veel kusagil provintsi linnas. Mis vormi need anda võiksid, kui keskmiselt iga võistlusemängija ühest võistlusest suvesesoonil osa võtab!

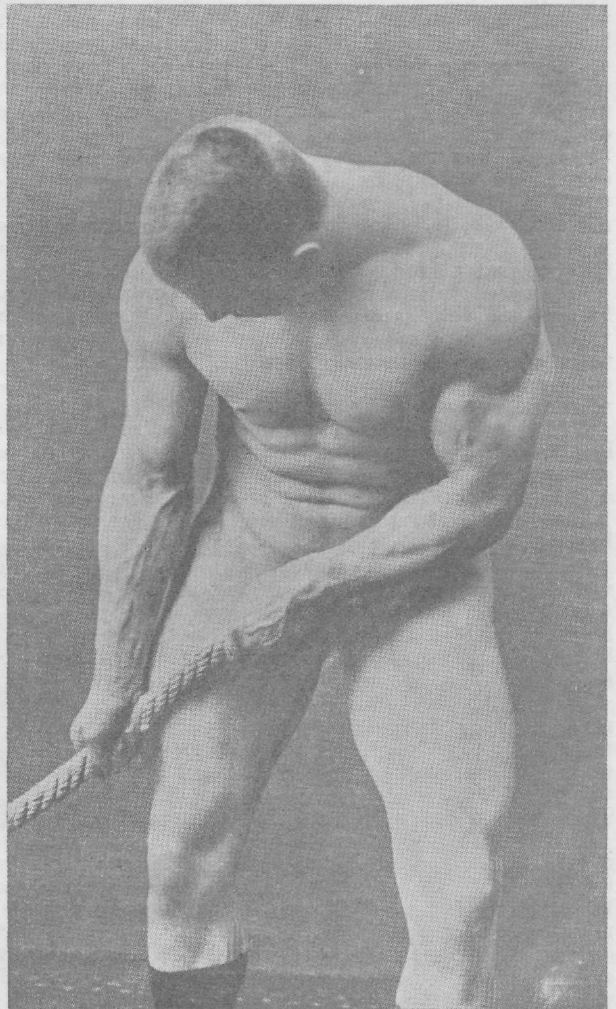
Võistlusi juure! Eesti rahvuslikud (kinnised) esivõistlused korraldada taas Tallinnas. Nende viimine provintsi on olnud õnnetu samm. Samuti elustada uuesti Tallinna lahtiste esivõistluste korraldamist igal aastal. Suurematel võistlustel tuleb vastuvaidlematult seada sisse mängud parim viies (ka liiduklassi klubidevahelistel ja provintsi võistlustel vähemalt poolfinaalid). Meie mängijail puudub vastupidavus. See ilmnes eriti Riias Balti turniiril ja maavõistlusel Soomega. Mis aitab tehniline üleolek, kui puudub tarvilik vastupidavus! Ja kuidas saab seda mängijail nõuda, kui pole selliseid võistlusi.

Katgoriliseks imperatiiviks olgu ka esivõistluste korraldamine talvel hallis.

Tähtsamatele võistlusile (Eesti lahtised, E. kinnised, Tallinna lahtised) piirata osavõttu, ainult teatud võimega mängijail võimaldada neist osavõtt (n. n. liiduklass). Siis kaoks ka laialtlevinud w. o.-tõbi. Sisse seada tarbekorral võistlused kahes klassis, millest võiksid võtta osa ka nõrgimad, kellel suurtel võistlustel muide igasugused väljavaated puuduvad. Samuti huvi tõstmiseks ja propaganda mõttes oleks hädavajalik sisse seada suuremate võistluste puhul edevõistlused (handicap võistlused) ja teised kombinatsioonid, troostimängud, senioride võistlused, nii nagu me seda kõikjal välismaal võime tähele panna. Tuleb korraldada

võistlusi kahel põhimõttel, 1) publikule, 2) mängijale enestele. Tuleb mõelda ka, kas liidul ei tuleks hakata võistluste elustamiseks mõningaid võistlusi rahaliselt toetama (eriti E. kinniseid), et neile anda suuremat tähtsust ja kaalu. Viimaste aastate Eesti meistri tiitlite väljamängimine toimub nagu kuidagi hoolimatult, kergekäeliselt.

2. Mängija d. Meil on ajajooksul tekkinud rida häid, lootustandvaid noori — Kree, Keerd, Cayé, Kuus, edasi Alas, Lukk j. t. Tallinnast, Kruusimägi Rakverest, Turba Tartust. Nende võimete väljaarendamiseks peale tehnilise löögioskuse olemise on hädavajalik rohke ja

21.—23. okt. peetakse Viinis maailmavõistlusi tõstmises. Need on ühiklasi juubelivõistlusteks, kuna on möödunud 40 aastat, millal peeti esimesed säärased maailmavõistlused, ka Viinis. Ainsa eestlasena võitis neist osa Georq Hackenschmidt, kes on toodud ülal pildil. Nüüd on ta Viini võistlustele palutud aukülalisena. Eestit esindab Viinis Arno Luhaäär.

alaine võistlustest osavõtt. Seepärast järelopõlv peaks osa võtma kõigist kodumaa võistlustest ja lisaks sellele veel sõitma naaberriigesse. Selles asjas on seni valitsenud suur loidus, eriti provintside. Organisatsioonid peaksid siin abiks olema mängijaile. Ilma võistlusteta ei tõuse mänguklass, selles võite kindlad olla. Nii siis hüüdsõnaks: Rohkem võistelda! 20 aastaseks jõudmisel peab omandatud olema juba tugev mängu tase.

3. Tennissport kõigisse intelligentseisse elualadesse. Tennisspordil on see paremus teiste spordiharude ees, et seda võib harrastajat ennast tiivustavalt harrastada kuni kõrge vanaduseni igauks sobiva vastasega ja seepärast teenib kõige paremini neid ülesandeid, mis spordist üldse saavutada loodetakse. Eriti see kehtib mitte-füüsiliste töötajate kohta.

On arusaadav, et meie tennis peab esijoonel palju laiemat levimist leidma sõjaväes ja ka politseis. Võtkem siit sõjaväe suhtes eeskujuna Inglisest ja Saksast. Isegi Leedus on näit. politseil omad väga heas korras väljakud. Samuti riigiasutuste teenijatele peaks loodama omad võimalused tennissportimiseks, et säilitada ametnike tervist ja töövoimet. Selleks peaks asutused ja nende juures asuvad ametn. klubid (ringid) ise hoolt kandma, et uusi väljakuid juure loodaks. Ka suuremad eraasutused peaksid asjast kinni hakkama. Ei ole paremat spordiala vaimsele töötajale kui tennis. Sarnaselt propageeriksime tennist kõige paremini ja valmistaksime ette publikut.

4. Väljakud. Otse karjuvalt rābalas olukorras oleme oma väljakutega. Nüüd, kus teed kõik asfaltteeritud ja sillutatud, pole meil saada kusagilt endist maanteemuda ja seda polegi vaja, kuna kogu maailmas ja isegi Lätis ja Leedus mängitakse punase massiga (en-tous-cas) kaetud väljakuil.

Sarnaselt väljakuil mängimine on hoopis teissugune. Siin ei saa palli tappa ühe löögiga, vaid mäng läheb välja vastupidavusele ja kombinatsioonile. Jalgadele on palju pehmem ja joosta mugav. Ühesõnaga mäng isenesest on palju mõnusam ja läheneb tundmuselt rohuväljakule.

Meil peaksid kõik klubid koos ühisel ettevõttel lahendamise küsimuse või lihtsalt välismaalt vedama sisse punast massi kas või Lätist (seal räägiti, et nende väljakud on vanadest katuste kividest). Praeguste väljakute olukorras ei tohiks meie astuda enam uude hooaega.

5. Tennis koorortidesse. Ei ole suuremat viga koorortides kui see, et neis puudub suvitajate meelepärast sportlik meelelahutuse võimalus tennise näol. Üldiselt tennisspordi harrastusvõimalused meie koorortides on algastmel. Ainult Pärnu on ses suhtes õnnelikumas olukorras.

Tarvitseb vaid pilk heita välismaale, kas või Riia rannale, siis selgub juba, kui võrd tennise harrastusvõimaluste eest sealpool hoolt kantakse. Neis korraldatakse sagedasti võistlusi, et elevust ja huvi tuua suvitusel. Oleks ka meil viimne aeg mõelda sellele. Tuleks tingimata korraldada igas suuremas koorordis tennisevõistlused. Narva-Jõesuus ja Pärnus on seks olemas kõige paremad võimalused. Vähemalt neis kahes koorordis peaks alaliselt koorordivalitsuste suve kavas olema suuremate tennisevõistluste pidamine ja mitte ainult, et seda mõni kitsas tennisorganisatsioon omal riisikol korraldaks, vaid et koorordi valitsus asuks appi majandusliku toetusega, vähemalt algaastail, millal võistlused end veel ei tasu.

Meil tõstjad on vähe teadlikud tõstetreeningu tähtsusest kui esmajärgulisest tegurist edu saavutamisel. Selles osas pole jõutud täiuslikkuseni kuulsamailgi tõstmist harrastavatel maadel. Peamiseks põhjuseks on, et ükski treener-õpetaja ei anna kergekäeliselt saladusi välja, kui on saavutanud edu mõnesuguse treeningusüsteemiga. Teisest küljest aga ükski treeningusüsteem pole kunagi täiuslik. Treeninguviisid on erinevad. Mis sobib ühele, osutub vastuvõtmatuks teisele. Sellepärast tuleb treeneril lõpmatult katsetada, et saavutada enam-vähem ühtlane treeningusüsteem, mis oleks vastuvõetav kõigile tõstjatele.

Erinevus endise ja praeguse aja treeninguviisides on väga suur. Kui varem aegadel harjutati jhuslikult, ja kui treeningu otstarbel viibiti harjutustel tundide viisi, siis nüüd teostuvad harjutused hoopiski teissugulst. Tänapäeval harjutatakse võimalikult sagedamini — peagu igapäev, kuid igakord lühikest aega.

Olulisemaks osaks treeningu sooritamisel on, et tõstja olgu teadlik oma võimetest ja tundku end põhjalikult. See annab tõstjale endausalduse, mis võimaldab saavutada igati paremaid saavutusi ja lühema aja jooksul.

Näiteks võin tuua Leo Kukke. Aasta või rohkem tagasi oli sellel mehel kadunud igasugune usk endasse. Paljud arvasid, et tema on juba annud oma parima. Hakkasin temale süvendama „endausaldust“ ja vaevalt kuus kuud hiljem saavutas ta Eestis kõikide aegade kohta poolraskekaalus 342,5 kg. Kuid L. Kukke pole veel praegugi annud oma maksimumi, vaid lähema aja küsimuses seisab, millal ta saavutab 365 kg.

Arusaadav on, et ükski tõstja ei suuda püsida pidevalt rekordvormis. Paratamatuks nähteks on tõus ja langus. Seepärast tuleb pidada ka vaheaega, s. o. puhkust, et koguda energiat. Harjutada tuleb aga korrapäraselt aasta läbi, et puhkuse ajal. Kuid siis tuleb tegelda teiste aladega.

Meie tõstjate kurbloomuseks on asjaolu, et kehalise ettevalmistusele osutatakse vähe tähelepanu. Oli jhus näha pärast Eesti-Rootsi maavõistlust esimesel harjutustunnil V. S. Spordis, et nooremad tõstjad katsumisid jäljendada rootslaste treeningut teatavates harjutustes, vististi lootes sel teel otsekohe tõusta rootslaste tasemele. Pean märkima, et Rootsi tõstjad on saanud põhjalikuma kehalise ettevalmistuse, mis laseb esile tuua maksimaalsed saavutused, jättes aga varjule tõstetehnilise külje. Rootsi tõstjate head kehalist ettevalmistust tõendas juba asjaolu, et nad enne võistlusi soojendasid keha mitte võimlemisega, vaid tõstkaniga võtteid sooritades. Meie tõstjad aga kaotaksid sellega vähemalt 25% oma võimalikust maksimumist.

Ka on tähelepanv, et meil tahetakse — „üle jõuda“ — oma võimetest. Tõstmine nõuab pikka aega rahuliku arenemist. Ei tarvitse kiirustada, sest pideva harjutamisega saavutatakse rohkemal määral tagajärgi kui liialt endasundimisega. Ainult rohkem kannatust!

Heade tagajärgedega tõstmiseks peab iga tõstja aasta läbi, päevast päeva, sooritama hommiku-võimlemist 5—15 min., võttes läbi 5—8 harjutust. Järjekindla võimlemisega arendatakse lihaseid, nii et need kannatavad välja hetkelise, kuid maksimaalse pingutuse ja lasuvad end rakendada tegevusse sundimatult.

Võimlemise harjutused valitagu iseseisvalt oma tahte kohased, kuid eriti tarvilikuks osutuvad R. I s m a y r i järgi järgmised:

Harjutus 1. Jalad õlgade laiuselt hargis, ringid puusadega ühele ja teisele poole. Kuni 15 sek.

Parikas
TALLINN

MEISTERFOTOGRAAFID
KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

tõstetreeningus

Mäll

Harjutus 2. Püstseisus jalad koos, painutada kere ette ja kätega puudutanult maapinda nõtkutada mõned korrad (põlved sirged) ja tõusta algasendisse. 5—10 korda.

Harjutus 3. Väljaaste ette, käed kukla taha kokku või üles, vedrutada ennast eesoleval jalal. Järgnevalt jalgade vahetus teostub hüppega. Harjutust sooritada vahelduvalt. 10—20 korda.

Harjutus 4. Harkseisus käed sirutatud üles (sõrmed risti) ringitada keret puusadest vasakult paremale sügavalt ette ja taha. Vaheldamisi mõlemale poole. 5—8 korda.

Harjutus 5. Selililamangus käed üle pea või kõrvale asetatuna, peopesad maas, jalgadega väntamine. Harjutust sooritada 30 sek.

Harjutus 6. Püstiasendist laskuda hüppega kükkseisu jalad hargis, (käed kukla taga, sõrmed risti) ja tõusta hüppega üles jalad kokku. 10—30 korda.

Harjutus 7. Kätel-lamangus kõverdada ja sirutada käsi. 10—30 korda.

Harjutus 8. Selililamangus, käed ülal, tõsta jalad üle pea, langetada need siis tagasi, tõusta istukile ja painutada kere ette. Haaranud kinni varvastest või jalkaninadest, suruda lõug vastu põlvi (põlved sirged). Laskuda uuesti selili jne. Harjutust sooritada kuni 10 korda.

Harjutus 9. Asetada toolid, taburetid või pink pool meetrit seinast eemale. Toetada kätega õlgade laiuselt pingile ja viia jalad üles vastu seina. Suruda käed sirgeks ja lasta alla tagasi kuni rind toetub pingiläärele. Edasi korrata sama 1—5 korda.

Harjutus 10. Hingamisharjutus. Püstasendis jalad koos. Sirutada end varvastel ja üheaegselt tõsta

käed kõrvalt üles ja laskuda alla. Sirutamisel tuleb läbi nina tugevasti sisse hingata, ja laskudes algasendisse välja hingata suu ja nina kaudu. Harjutust sooritada kuni 5 korda.

Enne võimlemise harjutuste sooritamisele asumist teha nõõrihüppeid või lihtsat keksimist jalgadel.

Mis puutub kangitreeningusse, siis algajate jaoks pole see palju muutunud ja nad võivad vabalt kasutada seda süsteemi, mis avaldatud Eesti Spordilehes 1937. a. „Üldjooni tõstetreeningu“ all.

Võistlejatele ja edasijõudnutele tõstjatele soovitatakse täiendavalt kangitreeningut teostada järgmiselt:

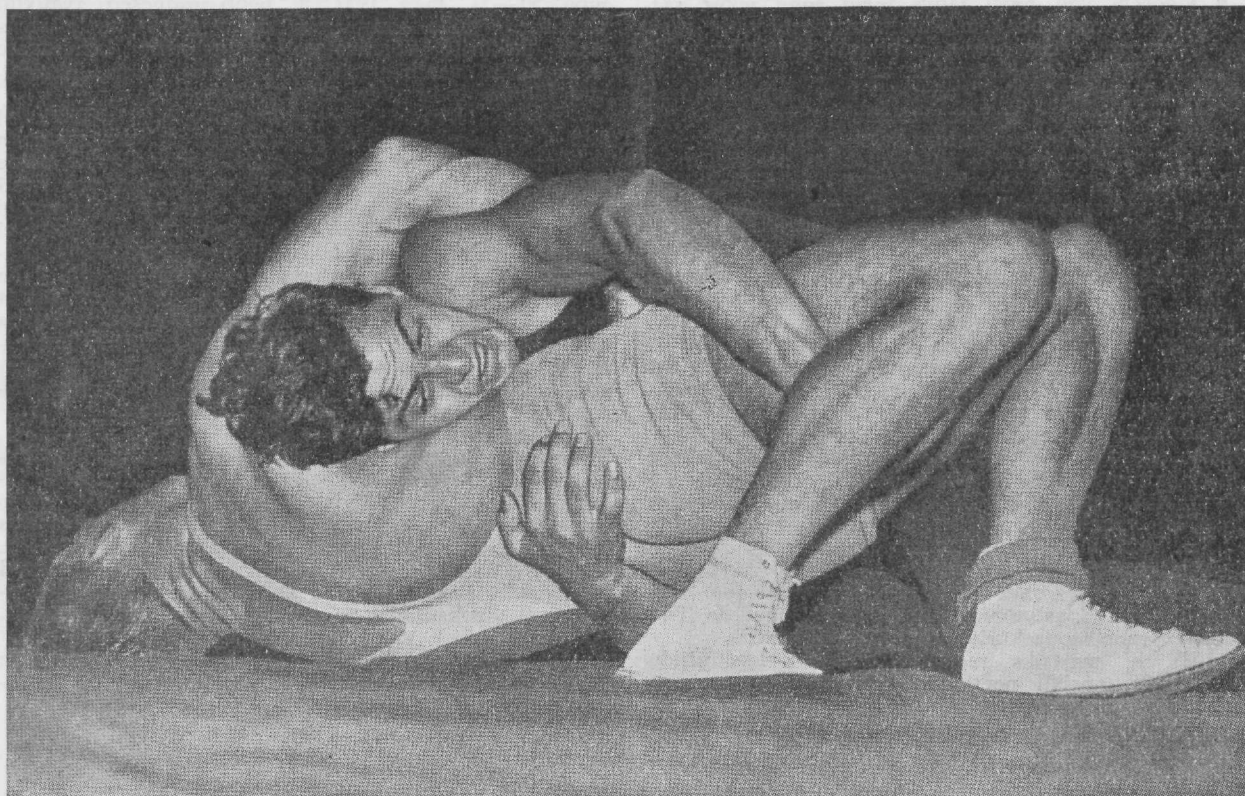
1) Surumist igapäev 70% kuni 90%-ni oma maksimum-tagajärjest. Esimest, teist ja kolmandat raskust airda kaks korda väga aeglaselt. Ülejäänud raskusi ainult üks kord. Ült alla tulles 1-st, 2-st ja 3-at raskust suruda üks kord, kuna järgmisi raskusi mitte üle kolme korra.

2) Harjutada võib kas igapäev või neli korda nädalas. Sel juhul olgu harjutuskavas ainult kaks tõstet. Ühel päeval kahe käega surumine ja kahe käega tõukamine. Surumist teostatagu nagu punkt 1. näidatud. Rebimist ja tõukamist aga alustatagu 65% ning mindagu kuni 85%-ni ja sealt tagasi.

Peale tõstekangi spetsiaaltõsteviiside harjutuste olgu harjutuse kavas vaba- ja kangi-võimlemine. Harjutustund ei tohi kesta kokku üle ühe tunni.

Veel peab nimetama, et harjutuskava täitmise iga harjutuse osa järele tuleb kogu aeg liikuda. Sellane liikumine on mõeldud puhkusena. Kunagi mitte aga istuda. Eeskujuline ja hea sportlane ei istu harjutuse ajal kunagi ega viibi tegevusetult.

Nii seljatas ameeriklane Harrell kuulsa Axel Cardier' Rootsi-USA maadlusmaavõisilusel, mis Stokholmis toimus nelikmaavõisiluse sees. Ta surus rootslase silla sisse.

Kolonel J. Siir,
Eesti Laskurliidu juhte.

Kindral O. Sternbeck,
Eesti Laskurliidu esimees.

Kol.ltn. J. Lippus,
Eesti Laskurliidu juhte.

Vägev laskespordi hooaeg

Arno Poolak

Noorem veli Eesti laulis meid sohu vööst saadik. Ärgem ohakem. Püüdkem tõusta välja, ega's soo nii vedel ole, et lõplikult kujuneks meile hauaks. Nii kirjutab Soome Laskurliidu ametlik häälkandja „Ampujain Lehti“ oma viimases numbris Eesti ja Soome kuuenda laskemaavöistluse järele.

See on suurim tunnustus Eesti laskespordile hümuvelledelt. Soomlased on püsinud kaua aastaid laskespordi alal esireas maailmas. Eesti laskespordiliikumine on aastatelt alles noor. Tuleva aasta märtsi lõpuks täitub kaheksa aastat tegevust organiseeritud kujul.

Üksikuid laskevöistlusi oli peetud ka varemalt. Tallinna malevlastel olid võistelnud relvavendadega Helsingis ja Riias, meie ohvitserid olid käinud Helsingis oma võimeid mõõtnas ja ka sisemaal olid tekkinud võistlused organisatsioonide ja mitmesuguste koonduste vahel. Nähtavale olid ilmunud ka esimesed vabapüssid, vabapüstolid ja mitmet liiki väikekaliiberpüssid — viimased ristiti laskurite poolt millegipärast „spordipüssideks“. Need tulirelvad olid esialgu küll enam imetlemise objektideks kui tõsisteks relvadeks. Huvi laskespordi vastu oli tõusnud sõjaväe, kaitseliidu, piirivalve, politsei ja teistes ringkondades.

See huvi põhjustaski sammudeks, et pääseda maailmas laskespordi suurele areenile. Selleks oli tarvis kõiki laskuriteringkondi ühendavat organisatsiooni, mis oleks õigustatud astuma „Union International de Tir“ — rahvusvahelise laskuriteuniooni — liikmeks.

1931. a. märtsiks registreeriti Eesti Laskurliidu põhikiri, 26. aprillil peeti liidu esimene koosolek ja

juba 30.—31. mail 1931. a. peeti esimesed avalikud võistlused, mille eesmärgiks oli selgitada meie parimate laskurite võistlustaset ning leida kandidate sama aasta maailmameistrivöistlusteks, mis augustikuu lõpuks tulid pidamisele Lvovis.

Poolas, Lvovis, peetud maailmameistrivöistlused olid Eesti laskureile esimeseks esinemiseks maailma konkurentsis. Ja tulemus — meie laskurid tulid toime endaületamisega. Loorbereid veel ei lõigatud, aga Eesti laskurid saavutasid kõigil aladel rohkem kui kunagi kodustel treeningutel. Võistlus maailmakuulsustega ei viinud võistlejaid tasakaalust ja ei tuntud lambipalavikku. 1935. a. Roomas saavutasid Eesti laskurid juba võite väikekaliiberpüssist laskmises, ja kaks aastat hiljem Helsingist toodi ära vabapüssimatši võitjana maailma suurim laskespordi rändauhind, Argentiina karikas, „Copa Argentina“. Eesti laskurid olid saanud kogu maailmas imetlemise osaliseks, tõustes esiridadesse peagu kõigil laskespordi aladel.

Ja nüüd edasi?

Helsingi tulemusel ja võidetud auhindadekogu kohustab Eesti laskureid veelgi suuremale edukusele tulevikus. Eesti Laskurliidu esimees kindralmajor Otto Sternbeck jutuaJamisel meie laskespordist märkis allakirjutanule, et laskealal on maksev vana sõjatõde, et atakeerida on hõlpsam kui kaitsta võidetud positsioone, sest atakeerija on ikka eelistatud olukorras — ei ole kaotada, on ainult võita juure uusi positsioone.

Eesti laskespordijuhid, olles teadlikud kohustuste suurusest meie sinimustvalge trikoloori kõrgel hoid-

K. Kúbar.

A. Liivik.

E. Sihv.

P. Sulev.

Eesti paremaid laskureid.

mises ka tulevikus, on alustanud laskurite ettevalmistusega järgmisteks maailmameistrivõistlusteks, mis peetakse tuleval aastal jaanipäeva paigu Luzernis — maailma laskespordi emamaal Šveitsis.

Eesti laskurid on olnud kogu suveperioodi pidevalt treeningul ja kontrolltreeningvõistlusi on peetud viis-kuus. Alates augusti lõpust kuni oktoobri keskpaigani on järgnenud võistlus võistlusele igal nädalavahetusel, ja tulemuseks — kõigil püssi-laskealadel on ületatud maailmarekordide ja püstitatud hiilgavaid tulemusi, milleni ei ole küündinud sageli seni ükski laskur kogu maailmas!

Eesti laskurid on pühitsenud rea võite teiste rahvuste üle korrespondentsvõistlusil Soome ja Poola vastu ja nende ridade kirjutamisel ootavad selgust veelgi kolm tulemust Saksas, Ungaris, Soomes, Lätis ja Leeduga!

Ülevaate saamiseks Eesti laskespordi tasemest püüan allpool anda läbilõike viimase kahe kuu jooksul peetud võistlusist.

27.—27. augustini peeti kontrolltreeninglaskmine väikekalibri-püssist laskmises Tallinnas. August Liivik ületas kolm MR-i (maailmarekordi), saavutades kõigi aegade maailma suurima kogusumma 1170 silma (MR on 1158) võimalikust 1200 silmast! A. Liivik saavutas püsti-asendis 383 (MR on 380) silma ja lamades 399 (MR on 398) silma. 13 laskurit ületas ja kordas maailmarekordide. Eesti 20 võistleja keskmine oli 1144,45 silma — üle suurmeistri normi (1140 silma).

10. ja 11. septembril peeti Eesti meistervõistlused vabapüssist ja väikekalibri-püssist laskmises. Vabapüssist laskmises Eesti meistriks tulles tartlane Karl Kúbar saavutas 1133 (MR on 1124) silma, mis on võrdne maailma suurima lasketulemusega sellel võistlusalal. Võistlusel püstitati Eesti 4 uut laskerekordi ja ületati maailmarekordide 5. Uusi suurmeistreid tuli juure 6. Väikekalibri-püssist tuli Eesti meistriks Aleksander Lenk 1158 silmaga, mis on võrdne maailmarekordile. A. Lenk saavutas lamades asendis 400 silma võimalikust 400-st (MR on 398), kusjuures 40 lasust oli 27 sisekümmet — ühe sm läbimõõduga sõõris!

16.—17. septembrini peeti kaitseliidu meistrivõistlused laskmises 630 osavõtjaga. Üldvõitjaks tuli Tartu malev, jättes teisele kohale Tallinna maleva. Viimane oli võitnud kindral Joh. Laidoneri rändauhinda kuus korda ja viimased neli aastat isegi järjest. Need võistlused tõestasid, et laskespord on üleriigilises ulatuses suurel tõusul.

Üheaegselt kaitseliidu meistrivõistlustega peeti Eesti kaitseliidu ja Poola küttide liidu vaheline korrespondentsvõistlus kaheksandat korda. Muutmata sõjapüssist võitis Eesti 502 silmaga. Eesti 12-liikmelise meeskonna tulemus (300 m distantsilt kolmest asendist à 20 lasku) 6088 silma ja Poola küttil 5586 silma. Individuaalselt oli parim Hendrik Sillapere-Silber 530 silmaga, mis oli MR-i kordamine. Väikekalibri-püssist võitis Eesti 278 silmaga. Eesti 12-liik-

G. Lokotar.

V. Jaanson.

A. Kukk.

L. Viljus.

Eesti paremaid laskureid.

melise meeskonna tulemus oli 6761 silma ja Poola meeskonnal 6483 silma.

24. ja 25. septembril toimus Eesti ja Soome vaheline kuues laske-maavõistlus korrespondentsvõistlusena. Vabapüssi alal soomlased ei saanud võistlust viia lõpule tiheda udu tõttu. Eesti meeskonna (10 laskuri) kogutulemus oli räbalale ilmale vaatamata 10.994 silma, laskuri keskmine 1099,4 silma. Individuaalselt oli parim Alfred Kuk 1122 silmaga.

Väikekaliibrüssi alal saavutasid eestlased maailma ja h m a t a m a p a n e v a kogusumma 20-liikmeliselt meeskonnalt — 22978 silma, iga laskuri keskmine 1148,9 silma. Selle tulemuseni ei ole küündinud veel ükski meeskond maailmas. Soomlased tähendasid, et eestlased on tõeliselt maailma parim rahvus väikekaliibrüssi alal, ja arvestasid isegi, et pannes kogu maailma käesoleva hooaja 20 parimat väikekaliibrüssi laskurit Eesti vastu, siis ka maailmakoondu ei võidaks Eesti meeskonda! Eesti meeskond võitis soomlasi suurelt 224 enamsilmaga, iga laskuri kohta 11,2 silma! Eesti laskuritest ületas MR-i põlvelt asendist 9, lamades asendist 6 ja püsti asendist 2. Kogusummas maailma rekorde ületas ja kordas 5 laskurit. Individuaalselt saavutas August Liivik 1169 silma, üle MR-i 11 silma. Maailmarekordilisi tagajärgi näitas väikekaliibrüssist 14 laskurit 22-st! Uusi suurmeistreid tuli juure 3.

Maailma kõigi aegade parim väikekaliibrüssi meeskonna tulemus, püstitatud Eesti meeskonnalt Eesti-Soome maavõistlusel (järjekorras püsti, põlvelt, lamades asendid ja kogusumma).

Maailmarekord	380	389	398	1158
Eesti rekord	381	396	400	1161
1. A. Liivik	380	390	399	1169
2. K. Kübar	382	388	398	1168
3. E. Rikand	372	392	396	1160
4. A. Jalak	371	392	396	1159
5. C. Lokotar	370	391	397	1158
6. A. Kuk	377	385	393	1155
7. J. Vilberg	359	397	397	1153
8. H. Kivioja	363	391	396	1150
9. V. Jaanson	360	390	397	1147
10. A. Lenk	365	389	393	1147
11. K. Jürgans	371	379	396	1146
12. A. Reinvald	367	384	395	1146
13. E. Vilbert	362	381	399	1142
14. K. Vilberg	362	381	398	1141
15. J. Pürn	357	393	391	1141
16. E. Rull	365	378	397	1140
17. E. Mereväli	359	383	398	1140
18. J. Ainula	363	378	399	1140
19. E. Poola	365	380	394	1139
20. K. Lomp	364	380	393	1137
Kokku	7334	7722	7922	22978

Eesti meeskonna keskmine püsti asendis 366,7; põlvelt 386,1 ja lamades 396,1 silma.

Samaaegselt peeti Eesti meistrivõistlused vabapüssist laskmises — 50 m distantsilt kuus 10-lasulist seeriat. Eesti meistriks tuli Eduard Sihv 532 silmaga ja olümpia kiirlaskmises Prits Sulev 53 tabamusega.

1.—3. oktoobrini peeti ÜLK (Üleajateenijate Laskespordi Keskühingu) meistrivõistlused 152 osavõtjaga Tallinnas. Neil võistlusil ületati maailmarekorde 2 ja püstitati 8 uut Eesti rekordi (Gustav Lokotar üksinda — 6). ÜLK võistlustel tuli juure 7 uut suurmeistrit siseriigist ja 53 laskurit täitis erimeistri normi. Viimastest suurem osa on siseriigist, millest nähtub, et laskesport on üleriigiliselt tõusuteel ja muutumas massisportdiks.

Sõjapüssist laskmisega tegelevad meie laskurid alles teist aastat ja vaatamata sellele on saavutatud häid tulemusi. Gustav Lokotar saavutas ÜLK võistlustel maailma suurima kogusumma, 542 silma võimalikust 600-st — üle MR-i 12 silma!

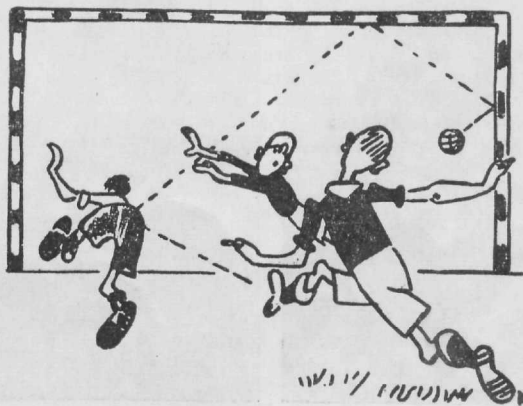
15. ja 16. oktoobril peeti esmakordselt Eesti meistrivõistlused sõjapüssist laskealadel. Viimane võistlus tõestas, et meie laskurid väike- ja vabapüssist laskmise kõrval on suurel tõusuteel ka muutmata sõjapüssist laskmises. Sõjalise iseloomuga võistlusaladel, nii kauge- kui ka lahinglaskmises, näitasid Eesti laskurid ka kaugematelt distantsidelt (kuni 700 m) otse hiilgavat lasketabamust. Need alad olid üldse esimest korda Eestis kavas. Kauglaskmises tuli Eesti meistriks Kristjan Vilbert, saavutades maksimaalselt tabamusi 30 ja punkte 264. Lahinglaskmises tuli Eesti meistriks Heinrich Tomberg — 15 võimalikust 14 tabamust ja 106 silma.

Sõjapüssist punktilaskmises 13 laskurit ületas 500 silma piiri ja 10 laskurit saavutas isegi suurmeistri normi (510 silma). Eesti meistriks tuli Erich Prikk (Tartu malevast) 531 silmaga (MR on 530). Võistlustel 8 laskurit ületas ja kordas Eesti rekorde 16 korral. Viie parima laskuri kogusumma oli 2629 silma, üle meeskonna MR-i 43 silma!

Viimasel nädalavahetusel toimusid kolm rahvusvahelist korrespondentsvõistlust laskmises. Eesti üliõpilaskond võistles Soome üliõpilaskonnaga sõjapüssist laskmises. Eesti 10-liikmelise meeskonna tulemus oli lamades asendis (à 20 lasku) 1716 silma. Edasi toimusid veel Eesti, Soome, Ungari ja Saksa üliõpilaste vahelised korrespondentsvõistlused väikekaliibrüssist lamades asendist à 40 lasku. Eesti 10-liikmelise meeskonna tulemus 3930 silma. Kolmandana peeti SELL (Soome, Eesti, Läti ja Leedu) üliõpilaskondade vaheline korrespondentsvõistlus samuti väikekaliibrüssist (40 lasku). Eesti 3-liikmelise meeskonna tulemus oli 1192 silma. Teiste rahvuste üliõpilaskondade tagajärjed on alles selgumata.

Kuigi Eesti laskurid on sammunud üha tõusuteed, siis viimastel päevadel on tulnud teateid Šveitsist, Soomest, Saksast ja Ameerikast, et kõikjal on hoos ettevalmistus Luzernis peetavaks maailmavõistlusteks ja nende rahvuste võistlustel on saavutatud samuti rekordilisi tulemusi.

Lõpuks tuleb täiel määral ühineda Eesti Laskurliidu esimehe kindralmajor O. Sternbecki sõnadega: „Eesti laskeühilised ei tarvitse hellitada lootust, et meie peame võitma Luzernis, kuigi oleme saavutanud momendil jalustrabavaid tulemusi kõigil laskealadel, sest kõik rahvused teevad palavikulisi ettevalmistusi ja suurrahvustel on selleks majanduslikult paremad võimalused. Võitmine laskealal on otse rahvuse prestiiži küsimus suuriikidele. Loodame, et Eesti laskurite võitluseeria jätkub veel edasi rahvusvahelisel laskespori suurimal võistlusareenil — maailmavõistlustel Luzernis.“

Biljardimängija keskormajona.

Välismaa nali.

Veespordi hiilgeaasta arvudes

Tänavusele veespordihooajale võime tagasi vaadata täie rahuldustundega. Eesti veesport on teinud suure sammu lähemale Euroopa tasemele. Kuna tänavu juunikuul valitsesid külmad ilmad ja treening seetõttu oli takistatud, saavutasid meie ujujad oma tippvormi alles augustikuu alul ja mõned veelgi hiljem. Nii jäi mõnigi hea tagajärg saavutamata. Paremate treenimisvõimaluste loomiseks ja ühes sellega paremate tagajärgede saavutamiseks puudub aga meil nii oluline sisebaas. Ehitamisele tulevas spordihoo- neme peaks see valmima esimeses järjekorras.

Rõõmustavaks nähteks on üldise tasapinna tõus. Heites pilgu edetabelisse näeme tunduvalt paranemist kümne keskmise ajas, kuna samal ajal viie esimese keskmine aeg näitab mõnel alal tagasiminekut. Eriti ilmneb see vabaujumises, kus see on tingitud mõnede meie paremate ujujate eemalejäämisest sõjaväeteenistuse tõttu.

Suurt edu märgib rekordiline rekordite purustamine. Tänavu põrustati rekordeid 25 alal ja üldse 37 korda. Peale selle ujuti veel üle 100 uue maakonnarekordi. Juba üksnes need arvud on küllaldaseks tõendus- seks meie veespordi suurest arengust. Peale meie seniste ujumiskantside Tallinna, Tartu, Sindi ja Haapsalu on tänavu tänu maakondade spordiinstruktoreile tehtud tublit tööd Viljandis, Pärnus, Võrus, Narvas, Rakveres, Paides ja mujal, kust hoolsa töö tagajärjel võib võrsuda uusi ujujaid lisaks senistele.

Suurt elevust ujujate ja üldse ujumisharrastajate hulgas on tekitanud Eesti Veespordiliidu ujumismärgi sooritamine. Ujumismärke on ujutud tänavu jällegi sadandeid ja järjest püütakse saavutada endisest kõrgemat märki. Kõrgeim kõigist ujumismärkidest on n.-n. kuldujuja- märk. Selle normi saavutamine on eesmärgiks igale võistlusujujale. Kuni tänavuse hooajani oli meil 4 kuldujujat: E. Roolaid, H. Liiberg, H. Freiman ja J. Kangur. Tänavu lisandus neile veel viis: R. Käsnapuu 200 m rinnuliujumises, A. Rennu 100 m vabaujumises, A. Havist 200 m rinnuliujumises, A. Murro ja V. Mäeküngas 500 m rinnuliujumises.

Vaadeldes meie kuldujujate nimestikku, näeme selles 7 rinnuliuju- jat ja ainult 2 vabaujujat. Kui küsida, millest on see tingitud, kas on meil rinnuliujumine siis niivõrd arenenud? Kõrvutades vastavaid Eesti rekorde maailmarekordidega, näeme küll vastupidist, kuid vaadeldes edetabeli esimese ja kümnenda aja vahet, näeme, et rinnuliujumise aladel on vahe palju väiksem kui vabaujumises. Sellest võib järeldada meie

rinnuliujumise taseme suuremat ühtlust, eriti aga esimese viie juures. Siiski on rinnuliujumises kuldujuja normid suhteliselt nõrgemad, eriti pikemates maades, ja oleks viimne aeg võtta kuldujuja normid revideerimisele ja töötada välja uued kõigil aladel.

Selgeima pildi meie veespordi üldisest edust annavad alljärgnevad edetabelid*), kusjuures sulgudes on märgitud vastav keskmine 1937. a.

100 m vabalt

1.01,3	E. Roolaid, Läänela
1.06,0	J. Miil, Sindi Kalju
1.08,0	G. Ots, Tall. NMKÜ
1.08,8	E. Pusta, ESS
1.09,1	A. Sauer, Kalev
1.09,4	H. Tibar, Tall. NMKÜ
1.09,4	V. Ahas, Tartu NMKÜ
1.09,6	A. Ojaste, TVK
1.09,9	A. Dagis, Kalev
1.11,4	P. Saar, Kalevi-Linda NMKÜ
5-e keskmine 1.06,6 (1.07,0)	
10-e keskmine 1.08,3 (1.08,5)	

Täiesti konkurentsita püsib siin esirinnas E. Roolaid. Tänavu on ta Eesti rekordi parandanud veelgi 0,2 sekundi võrra. Samuti teistest eraldi seisab J. Miil, kes on tublisti edasi paranenud. Järgmist seitset, kes on veel alla 1.10, võib lugeda täiesti võrdvõimelisteks.

200 m vabalt

2.22,4	E. Roolaid, Läänela
2.32,0	J. Miil, Sindi Kalju
2.40,8	H. Lagus, Kalev
2.41,8	A. Kuller, Sindi Kalju
2.43,7	H. Rebase, TVK
2.44,8	V. Ahas, Tartu NMKÜ
2.46,1	P. Saar, Narva Linav. NMKÜ
2.46,9	A. Dagis, Kalev
2.47,8	A. Pärt, Kalev
2.48,6	A. Ojaste, TVK
5-e keskmine 2.36,1 (2.35,8)	
10-e keskmine 2.41,5 (2.41,5)	

Olgugi, et E. Roolaid siingi rekordi parandas, on 5-e keskmise ajas väike tagasiminek. Tabeli esimese ja viimase aegade vahe on küll vähenenud, kuid teiselt poolt tabeli esimene osa on tagasi läinud. L. a. oli neli meest alla 2.40, tänavu ainult kaks. Kuna see ala on meil esivõistlusel kavas noortele, siis figureerivad tabelis neli noort. Üllatuslikuna tundub H. Laguse paiknemine kolmandale kohale, kuna ta l. a. üldse polnud esimese kümne hulgas. Silmapaistvaid edusamme on teinud J. Miil ja A. Kuller, kes mõlemad on parandanud oma aega üle 10-e sekundi. Tabeli üldpilt oleks siiski muutunud E. Mõtliku, J. Aare ja I. Saarne-Saabergi võistlemisega sellel distantsil.

400 m vabalt

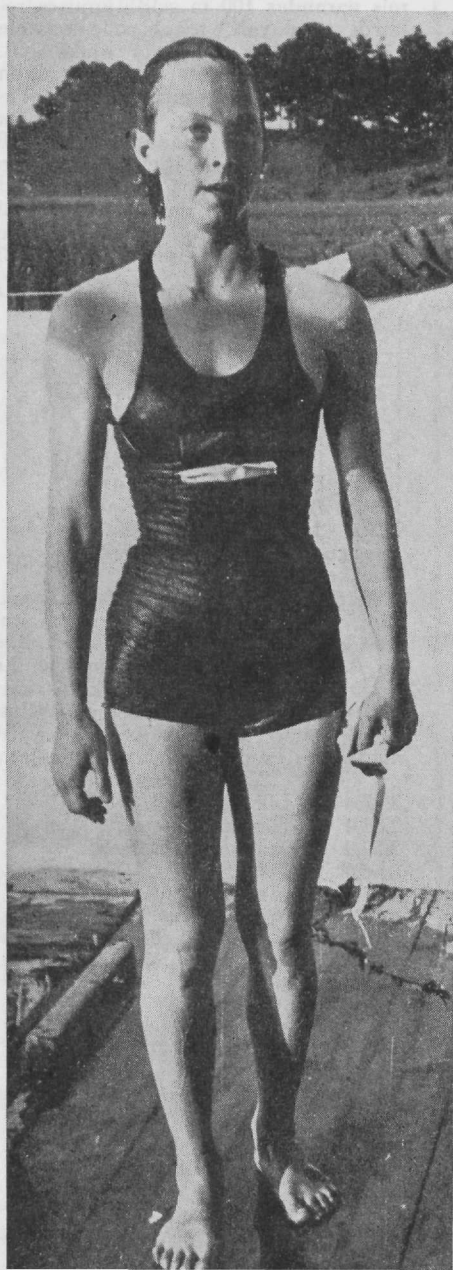
5.06,8	E. Roolaid, Läänela
--------	---------------------

*) Edetabelid on koostatud EVL-le saadetud võistlus- ja ujumismärgisooritamise — ja TKSÜ ujumisevõistluse protokollide järgi.

5.38,4	J. Miil, Sindi Kalju
5.38,4	E. Mõtlik, Kalev
5.45,8	J. Aare, Tall. NMKÜ
5.48,8	A. Pärt, Kalev
5.54,0	A. Kuller, Sindi Kalju
6.03,3	H. Rebase, TVK
6.09,5	V. Arusoo, Tall. NMKÜ
6.12,2	R. Pärn, Sindi Kalju
6.13,0	R. Trummal, TVK
5-e keskmine 5.38,8 (5.35,8)	
10-e keskmine 5.51,0 (5.48,1)	

Sellel alal on suur tagasiminek; alla 6 minutit on ujunud ainult 6 meest. Rõõmsa üllatuse valmistas J. Miil, kes ujus võrdse aja vanameistri E. Mõtlikuga ja sekundi oma aega seejuures 16,5 sekundit võrra. Tagasiminek on arvatavasti ajutine, sest mitmed vanemad ujujad jäid kõrvale ja pealekasvavad noored polnud tänavu veel suutelised võistlema nii pikal distantsil.

Kuldujuja Alma Rennu.

1500 m vabalt

23.03,4 E. Mõtlük, Kalev
23.42,5 A. Kuller, Sindi Kalju
24.53,1 A. Pärt, Kalev
24.56,6 R. Trummal, TVK
25.02,8 V. Arusoo, Tall. NMKÜ
5-e keskmine 24.19,7 (25.12,8)

Tänavu on 1500 m tagajärjed tunduvalt paranenud. Endiselt püsib siin ületamatult esirinnas 28-kordne Eesti meister E. Mõtlük, kes parandas Elvas juba 8. korda tema nimel seisva 1500 m rekordi. Temale on jõudnud ainsana lähemale 17-aastane A. Kuller. Ka järgmised kolm on tunduvalt paranenud.

100 m selili

1.16,8 E. Roolaid, Läänela
1.21,3 A. Sauer, Kalev
1.22,5 A. Tamre, Kalev
1.23,4 R. Nõvandi, TVK
1.25,0 A. Liba, Elva Raju
1.25,2 M. Massalski, Tall. NMKÜ
1.25,7 A. Vallaste, Elva Raju
1.26,0 H. Kütti, Tall. NMKÜ
1.26,2 I. Saarne, Tall. NMKÜ
1.26,6 O. Johanson, Kalev
5-e keskmine 1.21,5 (1.21,2)
10-e keskmine 1.23,9 (1.26,5)

E. Roolaid oma tänavuses hiilgevormis parandas 100 m seliliujumises rekordi tunduvalt, tehes selle teistele kättesaamatuks mitmeks ajaks. B. Roolaiu võistlemisest loobumisega on Egon ainuke, kes ujub alla 1.20. Tabeli teine, A. Sauer, on küll oma aega veidi parandanud, kuid 1.20 puudub veel 1,3 sek. Seliliujumine on teinud üldse suurima arengu kõigist aladest, seda ka naiste alal. Kui möödunud aastal oli tabeli viimase aeg 1.30,8, siis tänavu on alla 1.30 ujunud 16 meest.

100 m rinnuli

1.20,8 J. Kangur, Elva Raju
1.21,2 A. Havist, Kalev
1.22,4 J. Miil, Sindi Kalju
1.23,6 H. Liiberg, Tall. NMKÜ
1.24,7 E. Kukk, Pärnu Kalev
1.26,4 H. Tõnnus, Tall. NMKÜ
1.27,2 E. Jürgens, Tall. NMKÜ
1.27,8 E. Jantsus, Elva Raju
1.29,3 A. Murro, Sindi Kalju
1.29,6 J. Sütt, Elva Raju
5-e keskmine 1.22,6 (1.25,6)
10-e keskmine 1.25,3 (1.28,3)

Märgatavalt on tase paranenud siingi: kümnenda aeg on parem kui l. a. kuuenda oma ja 10-e keskmine on 0,3 sekundi võrra parem l. a. 5-e keskmise omast! Eriti märkimisväärne on viie esimese taseme ühtlus. Kuid ainukesena rohkemujutavaist aladest jäi siin uus rekord tulemata.

200 m rinnuli

2.57,6 H. Liiberg, Tall. NMKÜ
2.58,4 A. Havist, Kalev
2.59,0 J. Kangur, Elva Raju
3.06,0 E. Kukk, Pärnu Kalev
3.07,8 A. Murro, Sindi Kalju
3.09,1 V. Mäeküngas, TVK
3.12,1 H. Tõnnus, Tall. NMKÜ
3.12,4 J. Miil, Sindi Kalju
3.13,8 E. Stein, Tall. NMKÜ
3.14,4 E. Järv, Kalev
5-e keskmine 3.01,8 (3.06,8)
10-e keskmine 3.07,1 (3.12,5)

Kolm meest alla 3 minutit oli suurimaks üllatuseks tänavusel hooajal. Pealeselle on areng üldiselt suur. L. a. ujujad alla 3.15 ainult kolm, tänavu aga kümme. Ka siin jäi uus rekord tulemata, kuigi H. Liiberg endist kordas. Möödunud aasta tabeli esimene J. Kangur suruti nüüd kolmandaks ja uue favoriidina kerkis üles A. Havist. Tabelis figureerivad uutena kuldujad A. Murro ja V. Mäeküngas ning H. Tõnnus.

4x200 m teateujumine

10.46,0 Eesti esindusmeeskond
(Lagus, Aare, Mõtlük, Roolaid)
10.49,2 S. S. Kalevi meeskond
(Dagis, Lagus, Pärt, Mõtlük)
11.21,4 Tallinna NMKÜ meeskond
(Arusoo, Ots, Saarne, Tibar)
11.23,7 Tartu Veesp. Klubi meeskond
(Ojaste, Trummal, Rebase, Auling)
11.33,0 Sindi Kalju meeskond
(Kuller, Murro, Pärn, Miil)

Esmakordselt on võimalus teateujumise tagajärgedest edetabelit koostada. Siin on klass omaette Eesti esindus — ja S. S. Kalevi meeskonnad. Neist esimene ujus Riias Eesti rekordist parema aja (rekord on 10.46,4). Teateujumisele tuleks meil rohkem tähelepanu pöörata ja võtta see ka Eesti-Soome maavõistluse kavas, sest sellel alal avaneb eriti nooremail ujujail võimalus pääseda suuremaile võistlustele.

VEEPALL

Kõneldes üldisest veespordi arengust ei saa mainimata jätta veepalli. Nimetatud alal on tehtud samuti edusamme. Eesti veepallikantsina püsib juba mitmendat aasta S. S. Kalev, kust on kujunenud meie rahvusmeeskonna selgroog. Meie veepalli edu tõenduseks on ülekaalukas võit Läti üle Riias (4:2).

Naisedki tublisti arenenud

Naiste tagajärjed on meil kogu aeg olnud suhteliselt halvemad meeste omadest. Tänavu on meie naised tublisti arenenud ja praegune materjal on suuteline veelgi paremaid tagajärgi näitama. Maavõistlusel Soomega suutis H. Freiman esmakordselt 5 aasta jooksul võita üht soomlannat.

100 m vabalt

1.19,8 A. Rennu, Kalev
1.22,2 H. Kumm, Sindi Kalju
1.22,8 A. Joonson, Sakala
1.25,8 N. Neuman, TVK
1.27,1 S. Varsam, Kalev
1.32,0 L. Pikkali, Kalev
1.44,0 R. Trei, Sakala
1.44,8 E. Võsomirski, Sindi Kalju
1.45,0 E. Müllermann, Kalev
1.46,4 V. Moss, TVK
5-e keskmine 1.23,7 (1.30,7)
10-e keskmine 1.33,0

Viie esimese keskmine aeg on palju paranenud. Möödunud aastal ujus A. Rennu ainsana alla 1.30, tänavu suutsid seda aega näidata juba 5 naist ja A. Rennu viis Eesti rekor-

di alla 1.20. Ka L. Pikkali 1.32,0 võib veel rahuldavaks lugeda, kuid ülejäänud neli aega on isegi halvemad rinnuliujumise aegadest vastaval distantsil.

Esmakordselt Eestis on naiste vabaujumises ka pikematel distantsidel rahuldavaid tagajärgi näidatud. 200 ja 400 m vabaujumises on neli peagu võrdset ujujat: A. Rennu, H. Kumm, N. Neuman ja S. Varsam. Suurimate eeldustega neist on N. Neuman, kes põrmustas tänavu 18 aastat püsinud rekordi 1500 m ja samuti 1000 m vabaujumises.

100 m selili

1.33,4 N. Neuman, TVK
1.37,8 H. Kumm, Sindi Kalju
1.43,9 S. Varsam, Kalev
1.44,6 H. Freiman, TVK
1.47,8 H. Kruusiauk, Kalev
1.47,9 L. Alasoo, Sindi Kalju
1.48,5 A. Rennu, Kalev
1.48,5 S. Helstein, Kalev
1.49,0 H. Rosenholm, Kalev
1.49,7 E. Aarna, Sakala
5-e keskmine 1.41,5 (1.46,9)
10-e keskmine 1.45,1 (1.51,3)

N. Neuman parandas rekordi 5,2 sekundi võrra ja pole võimatu, et ta tuleval hooajal ujub alla 1.30. H. Kumm ujus enda tänavu esmakordselt tabelisse ja väga hea ajaga. Üldine tasapind on suuresti kerkinud, mida näitab 10-e keskmine aeg, mis on parem möödunud hooaja 5-e keskmisest! Pidurdavaks asjaoluks veelgi suurenevale edule on vähene selili-crawli oskus.

100 m rinnuli

1.31,1 H. Freiman, TVK
1.36,2 R. Käsnapuu, Kalev
1.36,7 I. Lentsius, Elva Raju
1.36,8 I. Raud, Järvapojad
1.41,1 L. Alasoo, Sindi Kalju
1.41,6 Naarits, TVK
1.41,8 Ö. Kivimägi, Elva Raju
1.42,2 E. Kreebs, Läänela
1.43,7 E. Trei, Sakala
1.44,2 H. Kruusiauk, Kalev
5-e keskmine 1.36,5 (1.37,0)
10-e keskmine 1.39,5 (1.40,8)

Omaette klassi moodustavad siin H. Freiman, R. Käsnapuu ja I. Lentsius. L. a. teine, Ö. Kivimägi, ei saanud tänavu korralikult treenida ja peab leppima kuuenda kohaga.

200 m rinnuli

3.14,4 H. Freiman, TVK
3.26,8 R. Käsnapuu, Kalev
3.36,6 V. Moss, TVK
3.42,4 L. Alasoo, Sindi Kalju
3.42,7 H. Kruusiauk, Kalev
3.46,4 L. Maramaa, Sakala
3.48,4 A. Tiido, Sakala
3.50,0 H. Alandt, TVK
3.50,3 R. Trei, Sakala
3.50,8 Ö. Aua, Läänela
5-e keskmine 3.32,4 (3.35,1)
10-e keskmine 3.40,8

Siingi on kaugel teistest ees H. Freiman oma toredustagajärgiga 3.14,4. Teine alla 3.30 on noor iga võistlusega edenev R. Käsnapuu. Ka järgnevad on saavutanud rahuldavaid tagajärgi. Harry Lagus.

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUSÜHISUS

TALLINN-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKJAAAM 428-83

RESTORAN-ÕOLOKAAL

„DANCING-PARIS“

Tallinn, Müürivahe 2

LÕUNAD

kella 1-6 päeval

Igal õhtul suur

KABAREE

kodu- ja välismaa artistidelt ja tantsumuusika kl. 10 õht. - 5 h.

VEINIBAAR

O.Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47, TEL. 444-22

KÕIK

SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

OVOMALTINE

on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegutsejatele, kus edu suurel määral oleneb vastupidavusest. «Ovomaltine» aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma võimete kindlustamisel?

Saadaval kõikides apteekides ja rohu kauplustes.

Pealadu: A/S «Ephag»
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

Dr A. WANDER A.G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE *terwendab ka Teid!*

KERGEJÕUSTIKU = HOOAJA

Meenutame Gustav Sule odarekordi 75.93,5 m, meenutame A. Kreegi pidevat võituseeriat koos euroopameistriks tulemisega, Hans Woellke kolmekordse ületamisega ja uue kuulirekordiga 16.16 m, edasi meenutame E. Veetõusme üllatuslikku esilekerkimist keskmajooksudes, meenutame E. Äärmat ja R. Kiipsaart 4 m ületamas ning meenutame veel teiste kergesportlaste toreduslikke tagajärgi, mida tänava sadas ohtralt, — juba ainult kõik see lubab äsja finiši jõudnud kergejõustiku-hooaega ristida kõigi aegade efektseimaks. Lisame juure veel statistilised andmed ja võrdlused, ja siis oleme sunnitud veenduma, et saatsime mööda Eesti kõigi aegade parima kergejõustiku-hooaja.

Hooaja algus oli siiski ähmane, näis et uus kergejõustiku-aasta ei taha kuidagi võtta vedu. Kuid siis hakkas suure järjekindlusega rapnema suurmarke, ja mida rohkem hooaja lõpu poole, seda tusedasaavutuslikumaks muutus meeste vorm. Lõppeke ei tahtud hooaega enam lõpetadagi — veel paar päeva enne E. Spordilehe käesoleva numbril ilmumist peeti erakordne kettaheitvõistlus.

Linnulennuliselt heites pilgu läinud hooaja suursündmustele, jäid mällusööbinuimaiks A. Kreegi toredad stardid Euroopa mitmes riigis. Meil pole varem veel olnud säärase võidukusega kergesportlast, võidutahtestki on temaga võrreldavad ainult vähesed. Seejuures tegi ta kõik oma parimad argid välismaal ja kõvas konkurentsis, nii et nendele ei saanud langeda vähimatki kahtlusvarju tagajärje ehtsuse mõttes. Kreek ületas kõik vastased, alates olümpiavõitjast Woellkest, USA meistrist F. Ryanist ja lõpetades kõigi teiste meistritega, kes aga ette sattusid. Selles mõttes võib Kreeki pidada hooaja parimaks kergejõustiklaseks.

Aasta suursündmusi sirvides tuleb kahtlemata nende hulka arvata nelja maavõistlust, millest kaks võitsime ja kaks kaotasime. Kaotasime Soomele ja Ungarile, kes kuuluvad maailma parimate spordirahvuste hulka. Võitsime Läti ja Leedu, kuigi Lätiga ei läinud seekord just kõige libedamalt ja kuigi Leedu näitas eelmisest aastast sitkemat vastupanu. Numbrilised vahekorrad olid: Soome-Eesti 112:80, Ungari-Eesti 95:66, Eesti-Läti 85:75 ja Eesti-Leedu 106:63. Kolm esimest maavõistlust peeti Tallinnas ja viimane Kaunases. Edasi olid kodumaiseks suursündmuseks Eesti meistrivõistlused. Es-

makordselt startis neil peagu 200 meest. Väljaspool kodumaad meile suursündmuseks kujunenud võistlusteks olid euroopavõistlused Pariisis, Londoni kergejõustikumängud ja Stokholmi traditsioonilised eliitmängud. Kuid neil kõigil on E. Spordilehes peatatud juba varem.

Nagu seda tahavad tõendada edaspidi järgnevadki statistilised võrdlused, tundub, et meie kergejõustik on üle saamas järjekordsest murrang-ajajärgust. Veel läinud aasta lõpul juhtusin nentima, et meie kergejõustikutase on standardiseerunud teatud kõrgusele, millest edasi ta kergib ainult väikeste sammudega — arengu tempo oli jäänud nõrgemaks kui välismaal. Tänava aga tekkis real adadel järsk hüpe ülespoole. Kui see tempo tõuseb veelgi, siis võime peatselt üle saada murranguajast. Laienemas on mitte ainult keskpäraste, vaid ka n-n. kahur-meeste kaader. See annabki meie kergejõustikule tema soovitud aluse.

Äsjavaibunud hooaja vältel on populaarsemate aladest suurel enamikul parandatud 10-ne ja 20-ne keskmised tagajärjed, seega uued rekordid seatud. Vastavad uued rekordid on püstitatud 100, 200, 400, 800 ja 1000 m jooksudes, teivas-hüppes, kuulitõukes, odaviskes ja vasaraheites. Ainult 20-ne keskmine on parandatud 3000 m-is, kõrgus- ja kaugushüppes. Eelmise aastaga võrreldes on aga parandatud kõik keskmised peale 110 m tõkkejooksu oma. Uued individuaalsed Eesti rekordid langesid kaheksal alal 800, 1000 ja 3000 m jooksus, 110 m tõkkejooksus, kolmikhüppes, teivashüppes (koguni kahe mehe poolt korraga), kuulitõukes ja odaviskes. Ainsaks nõrgaks küljeks on endiselt jäänud pikamaajooks. Kuid selle pahega oleme niivõrd harjunud, et ei otsigi enam rohtu.

Soome punktide-tabeli alusel on hooaja paremate tehniliste tulemuste paremusjärjestus järgmine:

G. Sule — oda	75.93,5	1142
A. Kreek — kuul	16.16	1053
F. Issak — oda	71.85	1043
A. Viiding — kuul	15.40	966
O. Erikson — ketas	47.60	952
M. Karelson — kuul	15.13	936
P. Määrits — ketas	46.89	928
E. Prööm — 3000 m	8.42,8	925
E. Äärma — teivas	4.02	916
R. Kiipsaar — teivas	4.02	916
E. Veetõusme — 800 m	1.55,8	898
A. Mahlstein — kuul	14.75	895
R. Toomsalu — kaugus	7.32	891
J. Piliste — 1500 m	4.02,6	891
E. Prööm — 1500 m	4.02,8	889
R. Jõelet — 60 m	6,9	887

VEG SEKUNDITES JA SENTIMEETRITES

A. ADARI

A. Kreek — ketas	45.47	881
J. Talmre — 110 m	15.3	879
R. Toomsalu — 100 m	10.9	872
E. Prööm — 5000 m	15.24,2	871
J. Piliste — 3000 m	8.52,7	871
A. Michelson — kuul	14.52	870
A. Raska — kolmik	14.55	863
T. Öunap — kuul	14.45	863
E. Pilliroog — kõrgus	1.86	859
E. Veetõusme — 1000 m	2.33,2	857
A. Anier — 5000 m	15.30,0	853
A. Mägi — oda	63.24	850
O. Kaldre — kõrgus	1.85	846
A. Hallik — 400 m	50.5	845
R. Toomsalu — 200 m	22.3	843
E. Kleis — 100 m	11.0	843
G. Vuht — 100 m	11.0	843
J. Piliste — 1000 m	2.34,0	842
O. Salum — kolmik	14.40	841
E. Lilienthal — ketas	44.14	838
E. Hurt — 800 m	1.58,3	837
O. Juhansoo — 1500 m	4.07,4	836
G. Vuht — 60 m	7.0	835
E. Kleis — 60 m	7.0	835
H. Aumere — 60 m	7.0	835
K. Annamaa — vasar	47.51	834
A. Hallik — kõrgus	1.84	834
R. Schmidt — kuul	14.16	832
A. Raska — kaugus	7.10	831
E. Jakobson — 800 m	1.58,6	830
H. Tarto — 800 m	1.58,6	830
K. Ivanov — 200 m	22.4	830
E. Hurt — 1000 m	2.34,8	828
R. Sams — 800 m	1.58,7	827
F. Tungal — 800 m	1.58,7	827
J. Piliste — 800 m	1.58,7	827
E. Jakobson — 1500 m	4.08,4	825
A. Armi — kolmik	14.29	825
A. Anier — 1500 m	4.08,5	824
R. Uba — 3000 m	9.01,8	824
H. Koik — kõrgus	1.83	822
E. Hurt — 1500 m	4.08,8	821
P. Toomla — kuul	14.04	820
A. Adamson — teivas	3.80	818
R. Uba — 1500 m	4.09,1	818
J. Hallik — oda	61.71	817
E. Lilienthal — kuul	14.00	816
A. Tuju — kuul	13.98	814
E. Kulmar — 100 m	11.1	814
V. Kalam — 100 m	11.1	814
J. Talmre — 100 m	11.1	814
K. Ivanov — 100 m	11.1	814
H. Arvo — 400 m	51.1	812
A. Lohk — kuul	13.95	811
M. Karelson — ketas	43.24	810
E. Järvel — kõrgus	1.82	810
E. Prööm — 1000 m	2.36,0	807
E. Prööm — 800 m	1.59,6	807
F. Tungal — 1500 m	4.10,4	804
K. Ivanov — kaugus	6.99	801

Saavutuste väärtus	Tagajärgede arv	1938	1937	1936	1935
Üle 1000 p.	3	4	2	1	
" 900 "	10	12	12	7	
" 850 "	28	22	24	17	
" 825 "	54	36	36	29	
" 800 "	76	56	49	46	

Järgnevasse statistikalisse ülevaatesse on püütud hankida kõik paremad tagajärjed. Sihilikult on välja jäetud tagajärjed, mille saavutamise või saavutamise määrustepärasusse on tekkinud kuidagi põhjendatud kahtlus.

60 m

6,9	R. Jõelet, ÜENÜTO
7,0	G. Vuht, Kalev
7,0	E. Kleis, Kalev
7,0	H. Aumere, Kalev
7,1	R. Avekukk, Läänela
7,2	V. Kalam, Sakala
7,2	V. Kilgas, ÜENÜTO
7,2	Mitt, TKSÜ

Esmakordselt võime tõsiselt avaldada ka 60 m jooksu edetabeli. Tänavu on meie sprinterid sel distantsil rohkemal määral kaasa võistelnud, mispärast ka kolm meest on korranud ametlikku rekordi ja üks koguni selle ületanud, kahjuks aga tuule toetusel. Peale toodud nimede on veel rida 7,3-mehi. Kümne parima keskmine on kõigi aegade rekordina 7,12 sek.

100 m

10,9	R. Toomsalu, Kalev
11,0	E. Kleis, Kalev
11,0	G. Vuht, Kalev
11,1	E. Kulmar, Kalev
11,1	V. Kalam, Sakala
11,1	J. Talmre, Kalev

11,1	K. Ivanov, Kalev
11,2	R. Avekukk, Läänela
11,2	E. Susi, ASK
11,2	N. Stepanov, Ubja-Vanamõisa
11,2	E. Oltjer, Vahastu
11,3	H. Aumere, Kalev
11,3	E. Lilienthal, Kalev
11,3	K. Pikker, Sakala
11,3	J. Talve, Tapa SK
11,3	V. Rooder, Tapa SK
11,4	A. Eisler, Võitleja
11,4	F. Saarlaid, Läänela
11,4	L. Nolk, Kehra ÜENÜ
11,4	A. Tammiste, Läänela
11,4	R. Sallo, Kalev
11,4	A. Hallik, ÜENÜTO
11,4	A. Michelson, Tartu Kalev
11,5	V. Pih, ÜENÜTO
11,5	A. Kajandi, HM
11,5	R. Jõelet, ÜENÜTO
11,5	E. Feldt, Kalev
11,5	F. Tarkman, Kiviõli SK
11,5	L. Alliste, Valga SK
11,5	H. Gross, Sakala

Kuigi R. Toomsalu tänavu ei küündinud kahel eelmisel aastal näidatud 10,7 kordamisele, on 10-ne ja 20-ne keskmised üllatavalt siiski paranenud, andes kõigi aegade rekordid. Esmakordselt on tabelis 7 meest alla 11,2, kellest 3 koguni alla 11,1. See ongi toonud paranemise. Hästi arenenud on G. Vuht. Uueks tõusvaks täheks oli aga noor E. Kleis. Kui temal jätkub R. Toomsalu eeskujul treeningutahet, võib ta saada meistri mantli pärijaks. Läänud aastal E. Kleis puudus isegi 11,5 saavutanute nimekirjas, tänavu aga tabeli esimeste hulgas koguni 11 sekundiga puhtalt!

Hooaja kolmeks parimaks sprinteriks nende poolt saavutatud kolme parima margi järgi tuleb pidada järgmisi:

R. Toomsalu	10,9	10,9	10,9
G. Vuht	11,0	11,1	11,1
E. Kleis	11,0	11,2	11,2

Keskmise taseme tõusu tõendavad alljärgnevad arvud:

Eesti kergesporilased l. a. Soomes ühel fotol koos Paavo Nurmiaga.

Seega on tänavu üle 800 punktiga hinnatavate tagajärgede arv 76. See on uueks rekordiks, olles tunduvalt parem senisest rekordist, mis oli 56. See tõus tõendab veel kord taseme üldist tõusenemist.

Võrdluseks eelmise aastaga on tuua:

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	11,09	11,11	11,14	11,18
20-ne keskmine	11,17	11,25	11,30	11,33
Alla 11,0	1	1	1	1
.. 11,3	11	10	9	5
.. 11,6	30	27	18	20

200 m

22,3	R. Toomsalu, Kalev
22,4	K. Ivanov, Kalev
22,7	E. Kulmar, Kalev
23,0	J. Talmre, Kalev
23,1	V. Kalam, Sakala
23,2	H. Arvo, Sakala
23,3	E. Susi ASK
23,4	A. Hallik, ÜENÜTO
23,4	H. Aumere, Kalev
23,5	K. Pikker, Sakala
23,6	R. Avekukk, Läänela
23,7	A. Raska, ASK
23,8	H. Koik, Sakala
23,8	T. Öunap, Sakala
23,9	H. Praakle, ASK
24,2	J. Västriku, Sakala
24,3	V. Piho, ÜENÜTO
24,3	F. Tamm, ÜENÜTO
24,3	H. Gross, Sakala
24,4	H. Kibus, Sakala
24,5	L. Alliste, Valga SK
24,5	G. Jõgi, Kalev
24,5	G. Beckman, ASK

Kolm meest 22 sek. sees pole küll uudiseks, kuna see on juhtunud kord varemgi, nimelt 1934. a. Kuid tänava toimus ronimine alla 23 sek. piiri võimsamalt, seda eeskätt E. Kulmari ja K. Ivanovi arvel, kellest viimane üllatas rohkem, kuna tõusis R. Toomsalu järele Eesti kõigi aegade teiseks mehiks sellel distantsil. Head tööd on teinud ka sakalased V. Kalam ja H. Arvo. Alla 24 sekundi jooksu arv on tänava küll ühe mehe võrra väiksem mullusest, kuid 10-ne ja 20-ne keskmised tagajärjed on siiski uuteks rekordideks, eriti võimsalt aga 10-ne keskmine, mis ähvardab minna alla 23 sek.

Hooaja parimateks olid:

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	23,03	23,22	23,34	23,52
20-ne keskmine	23,54	23,57	23,72	24,10
Alla 23,0	3	1	1	1
.. 24,0	15	16	10	7
.. 25,0	29	32	26	29

300 m

37,3	A. Raska, ASK
37,5	E. Kulmar, Kalev
37,5	E. Koort, Kalev
37,5	V. Kalam, Sakala

Tänava eriti nõrgalt harrastatud ala, kuigi veerandmailerite ja 200 m jooksjate arengu tõusu tõttu oleks ka sel distantsil võinud loota uut rekordid.

	1938	1937	1936
Viie keskmine	37,56	37,48	37,98

400 m

50,5	A. Hallik, ÜENÜTO
51,1	H. Arvo, Sakala
51,4	E. Koort, Kalev
51,6	E. Nurk, Tartu Kalev
51,7	E. Veetõusme, Puhkekodu
52,2	V. Kalam, Sakala
52,6	H. Tarto, Puhkekodu
52,6	E. Kulmar, Kalev
52,7	G. Beckman, ASK

52,8	F. Tungal, ÜENÜTO
53,1	V. Laats, Petseri SS
53,3	V. Altin, Valga SK
53,5	A. Tammiste, Läänela
53,5	H. Meisner, ESS
53,7	E. Hurt, ÜENÜTO
53,8	V. Piho, ÜENÜTO
53,8	K. Pikker, Sakala
54,0	V. Peterson, ASK
54,0	A. Raska, ASK
54,0	H. Koik, Sakala

Kõigi aegade kohta viienda eestlasena pääses alla 51 sek. tänava A. Hallik. Peagu sama suur üllatus oli H. Arvo, kes oli endas leidnud jaksu 200—800 m jooksudes meie oludes heade tagajärgede näitamiseks. Ka E. Koort arenes tublisti edasi. Suuremaid lootusi tulevikus võib aga panna noorele tartlasele E. Nurgale, kes tänava esmakordselt esile kerkides saavutas oma parimaks margiks kohe 51,6! Sellest noorest loodetakse kõige tõsisemalt 50 sek. piiri rikkumist, kuna tal näib veerandmaileriks olevat ideaalne kehahäitus. E. Veetõusmele ja H. Tarto pole 400 m küll spetsiaal-alaks, kuid nad harrastasid seda 800 m kõrväl kiiruse arendamiseks. Esimaks võidab tänava oli 10 meest alla 53 sek. ja 17 alla 54 sek., miks ka sel distantsil õnnestus pühkida kõigi aegade keskmiste rekordid.

Hooaja parimad olid:

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	51,91	52,19	52,15	52,41
20-ne keskmine	52,80	53,26	53,10	53,18
Alla 51,0	1	2	2	0
.. 52,0	5	5	4	3
.. 53,0	10	6	7	8
.. 54,0	17	10	13	15

800 m

1,55,8	E. Veetõusme, Puhkekodu
1,58,3	E. Hurt, ÜENÜTO
1,58,6	E. Jakobson, ASK
1,58,6	H. Tarto, Puhkekodu
1,58,7	R. Sams, ÜENÜTO
1,58,7	F. Tungal, ÜENÜTO
1,58,7	J. Piliste, ASK
1,59,6	E. Prööm, Kalev
2,01,2	V. Pästlane, Valga SK
2,03,0	E. Raid, Simuna ÜENÜ
2,03,8	E. Piisang, ÜENÜTO
2,04,0	A. Jür lau, Kalev
2,04,4	E. Nurk, Tartu Kalev
2,04,7	K. Tamm, Sakala
2,04,8	J. Koovik, Kalev
2,05,0	E. Koort, Kalev
2,05,0	V. Reinvelt, Kalev
2,05,2	P. Raiküla, Petseri PAK
2,05,4	E. Vill, Sakala
2,05,4	H. Arvo, Sakala
2,05,6	V. Ahven, ÜENÜTO
2,05,8	M. Vesterblom, ÜENÜTO
2,06,2	V. Soomre, Sakala
2,06,3	A. Vaks, ÜENÜTO
2,06,7	O. Juhansoo, Pärnu Kalev

Kui varematal aastatel oli kõige rohkem 2 meest ühe hooaja vältel suutnud rikkuda 2 minuti piiri, siis tänava tegi seda korrara ka h e k s a meest! See oli koguni ootamatuseks jooksudes, pealegi kui alles 1936. a. võis kurta vähjakäigu üle. Täieliseks crackiks oli E. Veetõusme, kes suutis parandada küllaltki head Jür lau rekordi veelgi. See mees nagu avas paisu, nii et peale tema veel mitu meest pääses esmakordselt alla 2 min. Näib, et koos E. Veetõusmega võivad eeskätt H. Tarto, E. Hurt, E. Jakobson, E. Raid, E. Nurk ja E. Piisang tuleval aastal imet sooritada.

Tänava oli peagu sama palju mehi alla 2,05.0 kui eelmistel aastatel alla 2,10.0. Seetõttu tegi 800 m tase järsu hüppe kõrgemale.

nii et 10-ne keskminegi ulatus allapoole 2 min. ja 20-ne keskmine tõusis nii kõrgele kui veel l. a. oli 10-ne keskmine!

Hooaja parimateks olid:

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	1,59,12	2,01,39	2,03,73	2,02,90
20-ne keskmine	2,01,94	2,04,30	2,06,39	2,05,21
Alla 2,00,0	8	2	1	1
.. 2,05,0	15	11	6	9
.. 2,10,0	32	21	13	20

1000 m

2,33,2	E. Veetõusme, Puhkekodu
2,34,0	J. Piliste, ASK
2,34,8	E. Hurt, ÜENÜTO
2,36,0	E. Prööm, Kalev
2,36,8	H. Tarto, Puhkekodu
2,37,8	R. Sams, ÜENÜTO
2,38,2	F. Tungal, ÜENÜTO
2,40,1	E. Nurk, Tartu Kalev
2,41,0	E. Jakobson, ASK
2,41,0	V. Ahven, Tartu Kalev
2,41,0	E. Piisang, ÜENÜTO
2,41,2	J. Anneto, Tartu Kalev
2,42,2	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
2,42,4	R. Resnis, Nõmme, ÜENÜ
2,43,4	M. Vesterblom, ÜENÜTO
2,44,0	V. Ahven, ÜENÜTO
2,44,3	V. Pästlane, Valga SK
2,44,6	K. Laas, Sillamäe ÜENÜ
2,44,6	A. Anier, Kalev
2,44,6	E. Ülevain, Nõmme ÜENÜ
2,45,0	K. Tamm, Sakala
2,45,0	E. Kaljuste, Olümpia
2,45,0	E. Vill, Sakala

Tänava ei unustatud 800 m taseme parandamise kõrväl sama teha ka 1000 m-is. Veetõusme purustas ka siin Eesti rekordi, lisaks J. Piliste kordas endist rekordi. Samad mehed, kes edukalt olid joosnud 800 m, viisid ka 1000 m taseme meil ennoolematult kõrgele. 7 meest pääsis allapoole 2,40,0, mis varematal aastatel oli harva purustatavaks piiriks. Alla 2,45,0 jooksis nüüd samapalju ja isegi rohkem mehi kui varematal hooaegadel alla 2,50,0! Koos sellega paranesid ka keskmiste rekordid: 20-ne keskmine on parem kui endine 10-ne keskmine rekord.

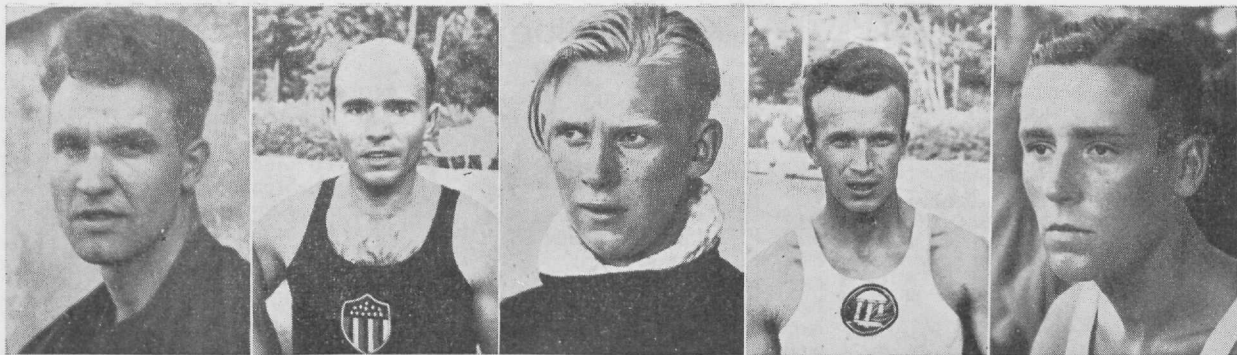
Sagedamini jooksid seda distantsi E. Veetõusme, E. Hurt ja H. Tarto, kuna teised alla 2,40,0 pääsenud tegid seda vaid üks kord. Seetõttu võib hooaja parimateks pidada:

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	2,38,29	2,40,85	2,42,64	2,42,53
20-ne keskmine	2,40,58	2,44,65	2,47,00	2,45,37
Alla 2,40,0	7	3	3	1
.. 2,45,0	20	9	9	10
.. 2,50,0	36	21	13	18

1500 m

4,02,6	J. Piliste, ASK
4,02,8	E. Prööm, Kalev
4,07,4	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
4,08,4	E. Jakobson, ASK
4,08,5	A. Anier, Kalev
4,08,8	E. Hurt, ÜENÜTO
4,09,1	R. Uba, Kalev
4,10,4	F. Tungal, ÜENÜTO
4,11,3	V. Pästlane, Valga SK
4,14,4	A. Saar, Tartu Kalev
4,14,4	J. Perv, Tartu Kalev
4,15,0	E. Veetõusme, Puhkekodu

J. Talmre

E. Prööm

A. Hallik

J. Piliste

O. Kaldre

Hooaja parimaid.

4.16,0	R. Lulla, ASK
4.17,2	R. Kalm, Sakala
4.17,2	A. Rammul, ÜENÜTO
4.18,2	R. Resnis, Nõmme ÜENÜ
4.20,7	V. Pulk, ASK
4.21,0	A. Väli, Märjamaa ÜENÜ
4.21,2	P. Sajor, Kiviõli SK
4.21,3	E. Raid, Simuna ÜENÜ
4.21,6	R. Sams, ÜENÜTO
4.21,8	J. Roomere, Kalev
4.22,2	K. Tamm, Sakala
4.22,4	J. Koovik, Kalev
4.22,4	A. Kraam, HM
4.23,4	A. Saar, Tartu Kalev
4.23,8	J. Antje, JP
4.24,3	H. Valgre, Kuressaare EHS
4.24,5	E. Sepp, Ambla SR
4.24,6	A. Veemaa, Simuna ÜENÜ

Hooaeg oli juba peagu lõppenud, kui 1500 m keskmine tase näis jäävat nõrgemaks kui kahel eelmisel aastal. Kuid võistlustel, mis olid nagu väljaspool hooaega, jooksis J. Piliste isikliku ja hooaja rekordina 4.02.6. Lisaks tuli toredaid tagajärgi juure ÜENÜTO omavahelistel võistlustel. Kogutulemuseks oli, et 1500 m keskmine rekordid tõusid peagu kõigi aegade rekordide kõrgusele.

Üldiselt olid J. Piliste ja E. Prööm teistest tugevasti paremad. Alla 4.10,0 pääsis esmakordselt siiski 7 meest.

Hooaja parimateks olid:

J. Piliste	4.02,6	4.03,2	4.04,4
E. Prööm	4.02,8	4.03,0	4.05,2
R. Uba	4.09,1	4.11,3	4.11,7
O. Juhansoo	4.07,4	4.11,3	4.14,8

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	4.08,37	4.08,04	4.09,79	4.11,08
20-ne keskmine	4.13,30	4.13,06	4.15,11	4.15,97
Alla	4.05,0	2	3	4
..	4.10,0	7	6	5
..	4.20,0	16	17	14
..	4.25,0	30	31	22

3000 m

8.42,8	E. Prööm, Kalev
8.52,7	J. Piliste, ASK
9.01,8	R. Uba, Kalev
9.11,8	A. Saar, Tartu Kalev
9.12,2	J. Perv, Tartu Kalev
9.14,0	A. Anier, Kalev
9.18,0	E. Hurt, ÜENÜTO
9.19,0	E. Vardja, Olümpia
9.19,6	F. Tungal, ÜENÜTO
9.20,8	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
9.23,4	R. Resnis, Nõmme ÜENÜ
9.24,2	B. Kaare, Rõngu Koit
9.26,0	J. Roomere, Kalev
9.28,0	M. Schmiedeberg, Aruküla ÜENÜ
9.28,4	R. Lulla, ASK

9.32,6	L. Kaljaspoolik, Kalev
9.35,0	K. Tamm, Sakala
9.35,0	R. Kalm, Sakala
9.36,0	E. Sepp, Ambla SR
9.40,0	A. Rammul, Peravalla ÜENÜ

Mida pikemad distantsid, seda nõrgem on areng. Kuigi tänavu oli 3000 m kavas sagedamalt, jäid 10-ne ja 20-ne keskimate rekordid ületamata. Eelmise aasta omast oli hooaeg aga suuresti parem, kuid see oli olnud nõrgem viie viimase aasta kohta.

Röömustav oli aga see, et E. Prööm jooksis uueks Eesti rekordiks 8.42,8 ja et vaatepiiril on näha andekaid noori. Esmakordselt julgeme avaldada ka 20-ne keskimate tulemuse.

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	9.09,27	9.16,22	9.05,09	9.15,23
20-ne keskmine	9.20,06	—	—	—
Alla	9.00,0	2	3	2
..	9.05,0	3	3	3
..	9.20,0	9	5	10
..	9.30,0	15	8	14

5000 m

15.24,2	E. Prööm, Kalev
15.30,0	A. Anier, Kalev
16.00,6	O. Juhansoo, Pärnu Kalev
16.04,0	R. Lulla, ASK
16.05,8	J. Perv, Tartu Kalev
16.08,6	A. Saar, Tartu Kalev
16.19,2	R. Resnis, Nõmme ÜENÜ
16.21,8	L. Kaljaspoolik, Kalev
16.27,0	A. Väli, Märjamaa ÜENÜ
16.30,2	E. Sepp, Ambla SR
16.31,8	M. Schmiedeberg, Aruküla ÜENÜ
16.37,8	R. Kalm, Sakala
16.41,0	V. Aman, Läänela
16.44,0	K. Ojasalu, Läänela
16.48,0	A. Rammul, Peravalla ÜENÜ
16.52,0	J. Kurme, Märjamaa ÜENÜ
16.56,0	V. Kodas, Vambola
16.57,3	K. Laas, Sillamäe ÜENÜ

See distants avaldas uusi tõusu sümptome, sest 10-ne keskmine kujunes kolme ja 20-ne oma koguni nelja viimase aasta kohta parimaks. Saatamata on aga see tase, mis valitses 1934. a., millal praegu püsima jäänud rekordidena 10-ne keskmine oli 15.59,4 ja 20-ne oma 16.19,43.

E. Prööm ja A. Anier moodustavad omaette klassi, hoolimata sellest, et nemadki väga intensiivselt on treeninud pikamaajooksu. Näiteks E. Prööm ise on lausunud, et kui tal jätkuks aega püsivamaks treeninguks, võiks ta Eesti rekordid purustada nii 5000 kui 10.000 m-is. Noorte hulgas võib märgata päris head pikamaajooksjate materjali, kuid puudub kool ja teadlik treening. Ometigi on Soome meile väga lähedal, kuhu võiks mõnd saata õppima sealset kooli.

Hooaja parimateks olid:

E. Prööm	15.24,2	15.25,8	15.32,4
A. Anier	15.30,0	15.37,2	15.42,6
O. Juhansoo	16.00,6	16.03,2	16.08,2

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	16.05,14	16.08,73	16.07,13	16.04,85
20-ne keskmine	16.26,97	16.35,08	16.28,21	16.27,06
Alla	16.00,0	2	4	3
..	16.30,0	9	7	9
..	17.00,0	18	15	19

10.000 m

33.07,2	A. Anier, Kalev
33.51,6	R. Lulla, ASK
33.53,2	J. Perv, Tartu Kalev
33.55,6	R. Kalm, Sakala
35.13,0	R. Resnis, Nõmme ÜENÜ
35.46,2	K. Laas, Sillamäe ÜENÜ
36.06,6	J. Lant, Nõmme ÜENÜ
36.22,0	E. Beerov, Petseri SS
36.25,8	A. Tirrand, Valga SK
36.32,8	K. Ojasalu, Läänela
36.49,4	G. Pärn, Järvapojad
36.52,3	V. Kodas, Vambola

Seda distantsi on tänavu joostud läbilõikes paremini kui eelmisel aastal, mis aga ütleb vähe. Rohkem meie pikamaajooksu klassi nõrkuse üle kurta muutuks tüütavaks.

Hooaja parimateks olid:

A. Anier	33.07,2	33.46,1	34.54,6
R. Lulla	33.51,6	34.56,8	—

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	35.07,4	35.41,96	34.50,41	—
Alla	33.00,0	0	1	1
..	34.00,0	4	2	3
..	35.00,0	4	2	6

110 m tõkkeid

15,3	J. Talmre, Kalev
15,9	R. Toomsalu, Kalev
16,2	H. Arvo, Sakala
16,6	G. Beckman, ASK
16,7	V. Peterson, ASK
17,0	L. Helmre, Nõmme ÜENÜ
17,2	H. Koik, Sakala
17,4	H. Linnakivi, Pärnu Kalev
17,8	A. Hirv, Kalev
18,0	G. Gorschkov, Sakala
18,0	P. Toomla, Märjamaa ÜENÜ
18,0	A. Tohver, Mõisaküla Ülo

Viimaks ometi õnnestus J. Talmrel saada Eesti rekord oma nimele. Viimaste aastate väitel oli ta E. Rähna rekordi ületanud ümmarguselt tosin kordi, kuid ikkagi tõkete mahaajamisega, mis keelas rekordi kirjutamist tema nimele. Tänavu aga jooksis J. Talmre kaks korda määrustepäraselt alla rekordi. Kõigi aegade kohta

kolmanda eestlasena rikkus 16 sek. piiri R. Toomsalu.

Hoolimata kõigest ei õnnestunud aga parandada 10-ne keskmise rekordi, mis on püstitatud 1934. a. ja korratud 1937. a.

Hooaja parimateks olid:

J. Talmre	15,3	15,5	15,5
R. Toomsalu	15,9	15,9	16,1
H. Arvo	16,2	16,2	16,2
G. Beckman	16,6	16,8	17,0
	1938	1937	1936
10-ne keskmine	16,81	16,72	16,94
Alla 16,0	2	1	1
.. 17,0	5	4	4
.. 18,0	9	10	10

400 m tõkkeid

- 57,6 H. Arvo, Sakala
 58,7 V. Peterson, ASK
 60,3 A. Hallik, ÜENÜTO
 61,5 K. Pikker, Sakala
 62,2 A. Hirv, Kalev
 62,8 J. Västriku, Sakala

Ikkagi veel väheharrastatav ala Eestis. Vee- ja randmaaileri kalduvusi avaldab H. Arvo suutis siiski näidata 57,6 millega ta on paremuselt Eesti kõigi aegade kolmas sel alal. Eesti rekord on teatavasti E. Rähna ja A. Hermi nimel 57,4-ga.

Viie keskmise: tänava uue rekordina 60,06; 1937. a. — 61,1 ja 1936. a. — 60,92.

Kõrgushüpe

- 1.86 E. Pilliroog, ÜENÜTO
 1.85 O. Kaldre, ÜENÜTO
 1.84 A. Hallik, ÜENÜTO
 1.83 H. Koik, Sakala
 1.82 E. Järvel, ASK
 1.80 A. Kuuse, ÜENÜTO
 1.80 E. Levikov, HM
 1.78 O. Jürimäe, ÜENÜTO
 1.78 P. Vakkar, Pilstvere Noorus
 1.76 V. Muikmaa, Tartu NMKÜ
 1.76 O. Salum, Võru ÜENÜ
 1.75 A. Landberg, Kalev
 1.75 G. Kalm, Kalev
 1.75 T. Õunap, Sakala
 1.75 J. Raid, ÜENÜTO
 1.75 A. Mahlstein, Järvapojad
 1.75 F. Tarkman, Kiviõli SK
 1.75 E. Tuhk, Kuressaare EHS
 1.74 M. Karelson, Sakala
 1.74 V. Luuri, Jõhvi ÜENÜ

A. Kuuse eemaljäätmine pole mõjutanud keskmist taset, kuigi aasta tippsaavutus on jäänud viimase pooltosina aasta kohta. Noortest, kelle seast 1. a. hooaja kokkuvõttes ennustasime uusi 1.80 mehi, täitsid lootused E. Pilliroog, H. Koik ja E. Levikov. H. Veski, kes 1. a. oli paremuselt kolmas (1.85), tänava küll ei pääsenud kõrgemale 1.70-st, kuid sellest hoolimata on tabelis seitse meest üle 1.80. Uute meestena üle 1.90 võib juba järgmiseks aastaks ennustada E. Pilliroogu ja O. Kaldret. Küsimus näib seisvat üksnes selles, kumb neist tuleb toime sellega esimesena. Ka A. Kuuse võib uuesti küündida üle 1.90, kui võtab asja tõsiselt.

10-ne keskmine on 1 mm võrra nõrgem rekordist, kuid 20-ne keskmine tänava on uus rekord.

Hooaja parimateks olid:

E. Pilliroog	1.86	1.85	1.84
O. Kaldre	1.85	1.84	1.80
A. Hallik	1.84	1.83	1.80
	1938	1937	1936
10-ne keskmine	1.81,20	1.81,3	1.79,70
20-ne keskmine	1.78,05	1.77,9	1.75,25
Üle 1.90	0	1	1
.. 1.85	2	3	3
.. 1.80	7	5	4
.. 1.75	18	18	11
.. 1.70	45	44	29

Kaugushüpe

- 7.32 R. Toomsalu, Kalev
 7.10 A. Raska, ASK
 6.99 K. Ivanov, Kalev
 6.91 F. Kudu, Kalev
 6.91 G. Vuht, Kalev
 6.88 E. Kleis, Kalev
 6.78 H. Aumere, Kalev
 6.70 E. Lilienthal, Kalev
 6.67 R. Kiipsaar, ASK
 6.65 I. Marks, ASK
 6.63 O. Salum, Võru ÜENÜ
 6.63 V. Rattus, Petseri SS
 6.60 F. Tarkman, Kiviõli SK
 6.60 A. Kongas, Pärnu Kalev
 6.59 H. Koik, Sakala
 6.54 A. Valdmaa, Järvapojad
 6.52 R. Avekukk, Läänela
 6.51 E. Levikov, HM
 6.50 J. Toome, Nõmme ÜENÜ

Eelmise aasta eeskujul pääsesid üle 7 m ainult R. Toomsalu ja A. Raska. Seega uusi 7 m mehi jzute ei sirgunud, kuigi K. Ivanovil sellest piirist jäi puudu ainult 1 sm. Kui tema kui ka G. Vuht ja E. Kleis suudavad edasi arendada sprindi kiirust või hüppetehnikat, võivad kõik nad kätte saada 7 m.

10-ne keskmine on parem kui eelmisel aastal, kuid veel varemast ajast nõrgem.

Hooaja parimateks olid:

R. Toomsalu	7.32	7.31	7.24
A. Raska	7.10	7.06	6.91
K. Ivanov	6.99	6.97	6.93
E. Kleis	6.88	6.88	6.87
G. Vuht	6.91	6.87	6.83
	1938	1937	1936
10-ne keskmine	6.89,1	6.87,6	6.94,65
20-ne keskmine	6.72,6	6.70,0	6.76,68
Üle 7.00	2	2	4
.. 6.75	7	7	8
.. 6.50	19	19	20

Kolmikhüpe

- 14.55 A. Raska, ASK
 14.40 O. Salum, Võru ÜENÜ
 14.29 A. Armi, Kalev
 14.04 E. Järvel, ASK
 13.81 E. Kleis, Kalev
 13.76 O. Kaldre, ÜENÜTO
 13.68 T. Õunap, Sakala
 13.58 H. Kruusamägi, Kalev
 13.49 N. Kalm, Kalev
 13.38 L. Sork, S.-Jaani Lembitu
 13.30 J. Marks, ASK
 13.25 A. Kajandi, HM
 13.22 E. Levikov, HM
 13.08 O. Juurup, ASK
 13.04 F. Tarkman, Kiviõli SK
 13.02 A. Kivine, Järvapojad
 13.02 E. Koppa, Tartu Kalev

Esimest korda ühel hooajal neli meest üle 14 m ja lisaks uue rekordina A. Raskalt 14.55. Seejuures kahe uue eestlasena üle 14 m O. Salum ja A. Armi. Hoolimata kõigest jäi aga 10-ne keskmine tagajärg 5 mm allapoole 1936. a. seatud rekordi. See tähendab, et kui ükskõik kes kümne esimese hulka pääsenust või kõik kokku teinuksid 6 sm võrra pikema hüppe, oluks ka sel alal uus rekord.

Hooaja parimateks olid:

A. Raska	14.55	14.48	14.29
A. Armi	14.29	14.20	14.10
O. Salum	14.40	13.82	13.73
E. Järvel	14.04	13.94	13.84
	1938	1937	1936
10-ne keskmine	13.89,8	13.56,2	13.90,3
20-ne keskmine	13.47,6	13.24,5	13.49,9
Üle 14.00	4	3	3
.. 13.50	8	4	9
.. 13.00	17	13	14

Teivashüpe

- 4.02 E. Äärma, ASK
 4.02 R. Kiipsaar, ASK
 3.80 A. Adamson, Kalev
 3.70 H. Koik, Sakala
 3.70 H. Lindal, Kalev
 3.62 O. Stephan, Järvapojad
 3.57 M. Karelson, Sakala
 3.50 E. Sarapu, Kalev
 3.50 J. Erna, Kalev
 3.50 E. Viirma, ASK
 3.40 A. Jürisson, ÜENÜTO
 3.35 A. Luts, Tartu Kalev
 3.30 E. Feldt, Kalev
 3.30 H. Michelson, Tartu Kalev

Suursündmuseks oli, et korraga ületas kaks meest 4 m piiri, mis oli ammuhaldatud saavutuseks. Samuti rõõmustama panev on heade tippeste kaadri laiendumine eeskätt A. Adamsoni, H. Lindali ja O. Stephani näol. Tabeli esimese kümne hulka pääsemiseks peab nüüd ületama vähemalt 3.50. Kuid teine kümme osutus tänava nõrgaks, kuna selle keskmine tagajärg on ainult 3.27,8. Vastasel korral võinuks 20-ne keskmine keskida üle 3.50, mis oluks loomulik, pidades silmas, et esimese kümne keskmise on rekordina peagu 3.70.

Mis puutub kahesse 4 m mehesse, s. o. E. Äärmase ja Kiipsaare, siis oli iseloomustav, et 3.90 oli neile poole hooajani stabiileks margiks, kuid teisel poolel oli 3.80-gi saavutamine sageli raske. Võib väita, et mõlemal on jõudu veel vähe läbi hooaja kõrgelt stabiilne olla.

Hooaja parimateks olid:

E. Äärma	4.02	4.00	3.90
R. Kiipsaar	4.02	3.90	3.90
A. Adamson	3.80	3.70	3.60
H. Koik	3.70	3.70	3.60 (3.70)
H. Lindal	3.70	3.60	3.50
	1938	1937	1936
10-ne keskmine	3.69,3	3.62,0	3.57,0
20-ne keskmine	3.43,5	3.48,0	3.42,0
Üle 4.00	2	0	0
.. 3.70	5	4	4
.. 3.50	10	7	6
.. 3.40	11	14	10
.. 3.30	14	23	17

Kuulitõuge

- 16.16 A. Kreek, Kalev
 15.40 A. Viiding, Kalev
 15.13 M. Karelson, Sakala
 14.75 A. Mahlstein, Järvapojad
 14.52 A. Michelson, Tartu Kalev
 14.45 T. Õunap, Sakala
 14.16 R. Schmidt, ÜENÜTO
 14.04 P. Toomla, Märjamaa ÜENÜ
 14.00 E. Lilienthal, Kalev
 13.98 A. Tuju, Kalev
 13.95 A. Lohk, ÜENÜTO
 13.71 J. Hallik, Pärnu Kalev
 13.68 P. Nõo, Valga SK
 13.65 A. Pook, Kuressaare EHS
 13.56 P. Määrts, ASK
 13.36 E. Kõrboja, Sakala
 13.33 R. Tammer, HM
 13.22 E. Oltjer, Vahastu
 13.21 A. Tarmak, ÜENÜTO
 13.19 E. Maatee, Pärnu Kalev
 13.18 K. Annamaa, Kalev
 13.15 H. Linnakivi, Pärnu Kalev
 13.10 O. Salum, Võru ÜENÜ
 13.00 A. Lillo, Kadrina ÜENÜ

Kuulitõuge näitas tänava haruldast tõusu. Ühest küljest põhjustas seda A. Kreegi hülgesaavutus, teisest küljest 14 m meeste tubli lähenemine 15 m piirile ja mõlema vahele M. Karelsoni era- ja harukordselt õnnestunud tõuge, millel kuul läks üle 15 m. Kõige selle tõttu ei mõjunud, et A. Viiding tänava ei esinenud oma varemaste aegade vormis, — 10-ne keskmine ta-

gajärg tegi siiski üle 20 sm-lise hüppe endisest rekordist kõrgemale.

Hüilgimehks oli A. Kreek, kes üheksal võistlusel saavutas vähemalt 15.80, selle sees kaks korda üle 16 m, viies Eesti rekordi 16.16-le! Uus 15 m mees näib võrsuvat A. Mahlsteinist, kellel seks olemas kõik eeldused. Üldiselt võib aga lisada, et real meestel oli nende tänavune tippmark juhuise asi, ilma et meil eeldusi oleks palju kõrgemale tõusmiseks.

Tänavusteks parimateks olid:

A. Kreek	16.16	16.05	15.92
A. Viiding	15.40	15.34	15.11
M. Karelson	15.13	14.89	14.19
A. Mahlstein	14.75	14.74	14.38
T. Ōunap	14.45	14.21	14.11

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	14.65,9	14.45,8	14.07,3	14.24,2
20-ne keskmine	14.07,2	14.01,4	13.54,5	13.73,4
Üle 16.00	1	0	1	1
.. 15.00	3	2	2	1
.. 14.00	9	8	3	7
.. 13.50	15	16	8	11
.. 13.00	34	29	15	15

Kettaheide

47.60	O. Erikson, ASK
46.89	P. Määrirts, ASK
45.47	A. Kreek, Kalev
44.14	E. Lilienthal, Kalev
43.24	M. Karelson, Sakala
42.73	J. Kihuoja, Sakala
42.36	A. Mahlstein, Järvapojad
41.86	A. Lillo, Kadrina ÜENÜ
41.85	E. Türkson, Olümpia
41.74	E. Tammela, Peravalla ÜENÜ
41.46	O. Ilves, Pärnu Kalev
41.24	K. Aid, Valga SK
41.23	A. Niitme, ASK
41.00	A. Tarmak, ÜENÜTO
40.60	P. Toomla, Märjamaa ÜENÜ
40.56	K. Epner, HM
40.51	P. Vakkar, Pil. Noorus
40.46	T. Ōunap, Sakala
40.38	A. Oja, Valga SK
40.22	K. Annamaa, Kalev

See ala on juba mitmendat aastat peagu ühel ja samal tasemel ja peagu ühtede ja samade mees-tega eesotsas, kes püüvad aastaid enam-vähem endisel tasemel. Näib, et muutust võiks tuua üksnes A. Kreek, kui kuulitõuge ei keelaks teda spetsialiseerumast kettaheitele. Väga tõenäoline on, et Kreek viib järgmisel aastal Eesti ketta- rekordi üle 48 m piiri. Teisi lootustandvaid ketta- mehi, kes võiksid küündida üle 45 m, praegu silmapiiril pole näha.

Kümne keskmine on tänava parem kui läinud aastal, 20-ne keskmine aga nõrgem. 10-ne kesk- mise rekord jääb 1934. aastale — 43.86,2.

Hooaja parimateks olid:

O. Erikson	47.60	47.29	46.47
P. Määrirts	46.89	45.91	44.88
A. Kreek	45.47	44.40	44.37
E. Lilienthal	44.14	42.54	42.13
J. Kihuoja	42.73	41.84	40.25

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	43.78,8	43.59,5	42.95,1	43.75,7
20-ne keskmine	42.27,7	42.32,4	40.91,0	41.68,2
Üle 45.00	3	2	2	3
.. 42.00	7	9	5	8
.. 40.00	20	20	9	12

Odavise

75.93,5	G. Sule, ASK
71.85	F. Issak, ASK
63.24	A. Mägi, ASK
61.71	J. Hallik, Pärnu Kalev
60.11	J. Mustkivi, ÜENÜTO
59.20	H. Vainet, Nõmme ÜENÜ
59.07	E. Romledi, HM
58.83	A. Lohk, ÜENÜTO
58.77	A. Pook, Kuressaare EHS
58.74	E. Raag, Pärnu Kalev
58.08	K. Terasmaa, HM
57.65	V. Uibo, Valga SK
56.56	E. Suidre, HM
56.48	E. Koort, Kalev
56.48	J. Püss, Ilmarine
56.35	A. Ahun, Vambola
56.28	E. Kruus, Ilmarine
56.10	T. Ōunap, Sakala
55.87	A. Kolmpere, suvekool
55.72	A. Mikhels, Kuressaare EHS

Vahest kõigi alade kohta suurim tõus valit- ses odavises, kus näivad ees olevat veelgi ava- ramad võimalused. Kõik senised parimad või- vad juba järgmisel aastal oma tagajärgi kravida veelgi kõrgemale, ka G. Sule. Odavises ei saa meie momendil kuigi kindlad olla, et täna veel nõrkade hulka arvatud mees varsti ei tõuse uueks 60 m meheks, nagu säarase üllatuse tänavu ser- veerisid J. Hallik ja J. Mustkivi. Odavise tõuseb meil igas maanurgas. Kui igale poole saata ka häid Soome odasid, oleks tõus veelgi võimsam.

G. Sule viskas tänavu 8 ja F. Issak 5 korda üle 70 m, mis näitab, kui võrdstabiilseks neil on muutunud nimetatud piiri ületamine. Kaalu juure annab veel see, et nad ka välismaal sageli on saanud kätte 70 m. G. Sule uus odarekord 75.93,5 on meie kõigi aegade parim tehniline tulemus kergetõustikus.

Ei tarvitse vist lisada, et püstitati uued re- kordid ka keskmiste tagajärgedes.

Hooaja parimateks olid:

G. Sule	75.93,5	73.37	73.06
F. Issak	71.85	71.09	70.73
A. Mägi	63.24	60.79	59.98
J. Hallik	61.71	61.03	58.10

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	62.74,5	61.57,0	61.30,9	60.39,0
20-ne keskmine	59.65,1	58.21,3	57.40,1	57.77,7
Üle 70.00	2	2	0	0
.. 65.00	2	3	3	1
.. 60.00	5	3	5	4
.. 55.00	20	15	10	15
.. 53.00	25	22	16	20

Vasaraheide

47.51	K. Annamaa, Kalev
42.35	O. Linnaste, Pärnu Kalev
40.90	K. Sule, ASK
32.43	O. Erikson, ASK
32.35	E. Põntson, Tervis
31.68	E. Lilienthal, Kalev
31.46	O. Kirret, ASK
30.96	H. Holland, Sakala
29.35	P. Määrirts, ASK
28.90	J. Kihuoja, Sakala
27.02	R. Raidna, Nõmme ÜENÜ

K. Annamaa kõrvale, kes on teinud vähikäi- ku, on aga kerkinud kaks uut 40 m meest. Neist K. Sule on juba vana tuttav, kuid seda oota- matum oli O. Linnaste. Viimane võib tõusta ka üle 50 m. Kümne keskmine tagajärg paranes üle 2 m.

Tänavusteks parimateks olid:

K. Annamaa	47.51	46.86	46.85
O. Linnaste	42.35	40.58	38.99
K. Sule	40.90	40.60	39.65

	1938	1937	1936	1935
10-ne keskmine	34.73,9	32.22,7	30.25,0	32.48,1
Üle 50.00	0	0	1	1
.. 40.00	3	1	1	1
.. 30.00	8	7	3	7

Kümnevõistlus

5877	P. Toomla, Märjamaa ÜENÜ
5198	H. Koik, Sakala
5164	T. Ōunap, Sakala
4449	V. Poots, Märjamaa ÜENÜ
4320	R. Palamaa, Märjamaa ÜENÜ
4230	V. Peterson, ASK
4183	E. Viirma, ASK

See ala võinuks tänavu välja näha uhkema- na, kui heas vormis olevaid mehi meistrivõistlustel poleks seganud vihm ja torm. Tabeli eesotsas olev P. Toomla saavutas oma tagajärje kodu- kohas võisteldes ja paremateks ilmastikuoludes. Tegelikult võib temast paremaiks pidada mõle- mat sakalast. T. Ōunap on lisaks kümnevõist- lusele saavutanud viievõistluses 2893 punkti.

Meie heitjatest-tõukajatest

Tänavusel hooajal on olnud meil põhjust rõõmu- tada oma tugevate meeste üle. Eriti headmeelt peame tundma Pariisis võidetud teise euroopameistri- tiitli üle. Võitis ju A. Kreek seal korraga kolme Ber- liini olümpia medalimeest. Samuti odamehed tegid pa- rima oma võimete piirides.

Järgnevas käsitame tänavuse hooaja tehnilise tule- musi sooviga, et jätkuks edu ning laheneks pinevus, mis valitses kergetõustiku armastajate hulgas euroopavõist- luste päevil.

Noorematele võistlejatele võiks soovitada soorituse tehnikasse süvenemist, lähtudes enda füüsilisest minast, arendades jõudu, kiirust, ühtlasi tähele pannes vaistli- kult kujunenud tehnilisi paremusi. Siis ei juhtu, nagu mõnel vanemal kaasvõitlejal, kes on hüljanud vaistli-

kult kujunenud sooritus-viisi ja hiljem pidanud otsima aastaid sama.

Kõigepealt arutaksin heiteviske ringi kujunemist. Meil on valitsemas vaade või psühhoos, et tehnikat käsitada õppida võib vaid ringist. Ikka ja jälle kuu- leme kuipalju üks või teine on teinud treeningul väljas- pool ringi, see vist peab neid mehi kuidagi parematena näitama ja võib-olla nende tuleviku väljavaateid selgi- tama.

Aga nähtavasti ei püüta sisse tungida ning unu- tatakse, et ringide mõõdud on kujunenud talvistele in-imeste mõtude järele. Nii peaksime järele, et need sportlased, kes väljaspool ringi paremini teevad kui ringist, omavad ringidele mitte-sobiva tehnika ja veel enam, nad peavad nüüd võistlustele ettevalmista-

miseks omandatud väärttehnikat hakkama ringi piiridesse suruma ning seda arendama väliste võimaluste järgi. See on omamoodi akrobaatika. Akrobaat seab endale mingid esemed üles ja püüab kohandada oma psühho-füsioloogilist mina selle järgi, ning kulutab hulga energiat, et täita vahet muskulatuuri loomulikude funktsioonide ja tardunud esemete saavutamiseks vajaliku tegevuse vahel.

Kergejõustik on loomulikem sport, milles peab rakendama muskulatuuri funktsioonid maksimaalselt, alles siis võime mõelda tõsiselt suurtagajärgedele. Selge on ju, et võime küll tugevdada lihaseid, aga nende talituste muutmine käib meil üle jõu siiski.

Niisiis ring ei ole õppeabinõu, vaid kontroll, kui võrd valitsetakse ühe või teise ala tehnikat.

Enne kui asun üksikasjaliselt analüüsima spordiväljadel nähtud, tahaks veel öelda, et tehnikat omab piirid. Olen kuulnud öeldavat, et see või teine on treeningul ketast heitnud üle 50 m mingi tehnikaga. Kõnelelen sellest meie ketta-eliitmeestega olen veendele jõudnud, et see on vaid illusioon. Kes on suuteline selleks, peab suutma heita hoota 43—45 meetrit, milleks siis need mehed heidavad pöördeid kasutades maksimaalselt samapalju. Kettamehed, kes käisid läinud aastal Kuopios Eesti Soome maavõistlusel, kõnelevad, et K. Kotkas, kes heitis tookord 50 m, 45 m-i joonelt heitis ilma mingi asendita ringini välja. Samuti olevat lugu Carpenteri ja G. Dunniga. Seepärast pisut ettevaatust sellastes kõnelustes!

Kuulitõukes on harrastajate hulk tõusnud ning ka tase.

A. Kreek on nihkunud püsivalt esirinda, A. Viiding, kes veidi tagasitõmbunud korrapärasest võistlustreeningust, on siiski hea klassiga mees.

Mõlemad on vaistlikult jõudnud oma tagajärge deni ning seetõttu ei tekitata ring raskusi ja nad suudavad saavutada ka tagajärgi. Neil pole tulnud ringis püsimist õppida, vaid neile on jatkunud kohanemisest. Teistel ei taha see olla nii, eriti torkab see silma tõesti heade eeldustega mehe A. Mahlsteini juures.

Enamikul on veaks esimese hüppe liigne pikkus, seetõttu satuvad liig püstisesse tõuke-asendisse, selle asemel, et saavutada tõuke-asendile iseloomulikku, nn. isteasend, nagu ütleb tabavalt A. Kreek.

Iste saavutamiseks keharaskus viiakse algasendis küllaldaselt tõukesuunas ette ning hüpe tehakse ainult nii suur, kui nõuab tasakaalu saavutamise vajadus.

Sääraselt tuleb õpetada juba noortele kuulitõuget, aga mitte hüppe ulatust määrata ringi poolitajaga.

Kui nooruk õpib hüpet tegema ringi keskele, siis hiljem täis kasvades ta teeb selle veel pikema, vastavalt muutunud keha proportsioonidele. Võibolla see ongi põhjuseks, et meie parimad kuulitõukajad on võrsunud sealt, kus nad on pidanud arenema iseisvalt.

Kui ei ole saavutatud korrapärasest äratõuke-asendit, istet, mis võimaldab korralikku minekut kuuli taha tõukeks, siis loomulikult on puudulikud ka järgnevad liigutused. Nii ei vääri see pikemat arutust, kuna eelpoolse paranedes peaksid paranema ka järgnevad liigutused.

Mie visete valulapseks on kettaheide. Harrastajate hulk on küll suurenenud ja juuretulijad on vägagi hea materjal, kuid analüüsides tänavust hooaega tehnilises mõttes, peab ütleva sama üldjoontes, mis on öeldud kirjutuses 1936. a. hooaja kohta (E. Sp.leht 1937, nr. 1, lhk. 24.)

Lisada tuleb, et esimene pöörde tuleb sooritada võimalikult lühem ning asendis, mis tuletab meele istumist. Igal juhul tuleb hoiduda tasakaalustamata kumardusest ette, mis alul põhjustab pöördesammu asjatu pikenemise ja hiljem suurema pöörde kui 180°, mis eriti oluline, kui heidetakse nii nagu meil tavaliselt, kus algasendis seistakse küljega tõukesuunas.

Ka teeb enamik esimese pöörde sedavõrd kiirelt, et nad pole võimelised oma keha valitsema ning heite tagajärge otseselt määrav teine pöörde areneb nii kuidas juhtub, millest tuleb, et lõppasendis ollakse enne-aegu, püsti, mis ei eelda keha rakendamist heitesse.

Peale muu vasak jalga (paremakäelistel) lendab liig kaugele vasakule, mis omakord põhjustab heitepöörde telje, väärasendi, mis sel puhul langeb ühte kehatelejaga. Õige on aga säärane pöörde, mille juures teljeks on vasaku jala päkast ülestõmmatud vertikaaljoon, mis hästi näha juurelisatud illustratsioonil. Sealjuures tuleb heitja kere küllalt ette ning pole karta ketta lapiti lendu.

Üksikult ei saa kettaheitjaist käsitada eriti kedagi, sest põhimõtteliselt on neil samad vead.

Tippmeestest O. Eriksonil on kujunenud läbi eel-pool nimetatud vigade mingi stiil, mille tõttu ta on saavutanud stabiilsuse 45 m ümber.

P. Määrts siiski leidis tee tagasi 1936. a. heiteviisini, kus tuleb korrigeerida veidi esimest pöoret, nimelt leida mehaaniliselt parem kehaseis ning püüda vältida ülepöörämist vasakule, mis siis hiljem omakord peaks soodustama keha edasitulekut heitel.

Kreek loodetavasti võtab kettaheidet kõrvalalana, sest enamik kuulitõukajaid on kaotanud oma suurvõimed kuulis, kui nad on hakanud pidevalt võistlema kettas. Erandiks on vast rootslane G. Bergh, kel aga kuul on kõrvalalaks kettale, mis nähtavasti on midagi muud.

Kui siingi õppimisel püütakse lähtuda kehast ning käsitada seda kui mehaanilistele reeglitele alluvat instrumenti, siis loodetavasti jäävad ära ka ringist heitmise raskused ning seda pole vaja õppida, vaid ringiga peab harjuma.

Toredaim ala käesolevas arutatavas kergejõustiku grupis on oda. Sellel alal omavad noored küllalt häid esekujusid G. Sule ja F. Issaku näol, kes pealegi viskeviisilt erinevad. Nii on võimalus arendada üksikõik missugust stiili neid eeskujudena kasutades. G. Sule kahjuks pole suutnud säilitada kõigi detailidega seda stiili, millega viskas oma suurtagajärje 75.93,5. See võistlus tõi aga F. Issaku tagasi õigele teele, seal tulid esile viskevead sedavõrd selgelt, et nende tulemine ei olnud raske. Hoojooks oli seekord kuidagi kõrgustesse püüdev, mis häiris viskeasendisse tulekut. Aga paranandanu selle, tuligi Soome-Eesti maavõistlusel üle 70-m-line vise.

F. Issakule oleks soovida, et ta võtaks keha eest hooldamist tõsisemalt.

A. Mael on vaja jõudu juure, küll siis kukuvad tagajärjed. J. Hallikul oda allaviimise viis ei luba küllalt lõtvu lihaseid rakendada viskeks, seda tingib vist üle selja oda allaviimine, mis tuletab omaaegset Meimeri viset meele, millega aga M. ei saavutanud oma isiklikku rekordi. J. Mustkivi on lihtsalt rõõm vaadata, jääb ainult soovida, et tuleks rohkem jõudu juure ning et ta saaks endale sobivad odad. E. Romeldil edasi minna selles suunas, kuidas viskas esivõistlustel.

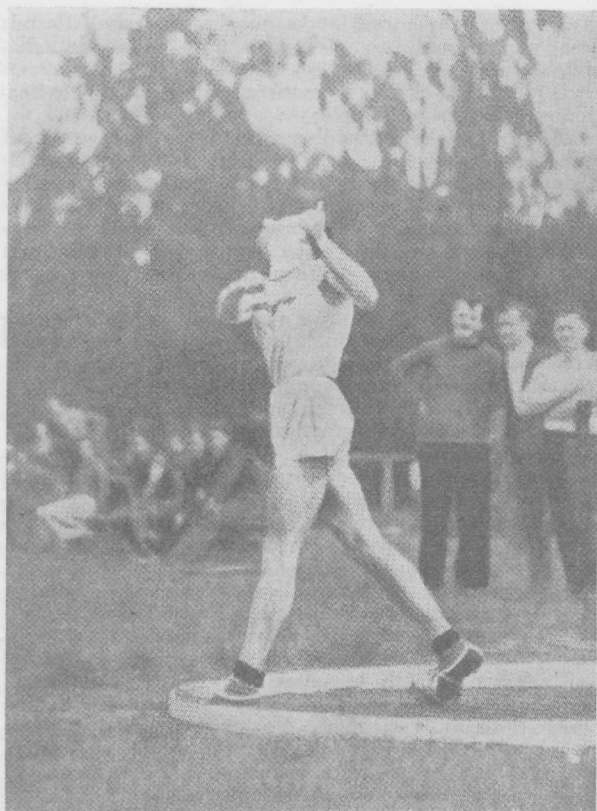
Odaviske arengut pidurdab odade puudus ja kallidus. Aga niipalju peaks ometi võimalik olema. et vähemalt esivõistlustele toodaks odad, mis võimaldaksid visata. Tallinna staadioni odad ei kannata mingit arvustust. Kui ostetakse odasid, siis tuleks neid mõnel odamehel lasta valida, käiakse meilt küllalt sageli Soomes.

Mustkivi viskas oma 60 m ainult tänu sellele, et Mägi heatahtlikult andis kasutamiseks oma oda.

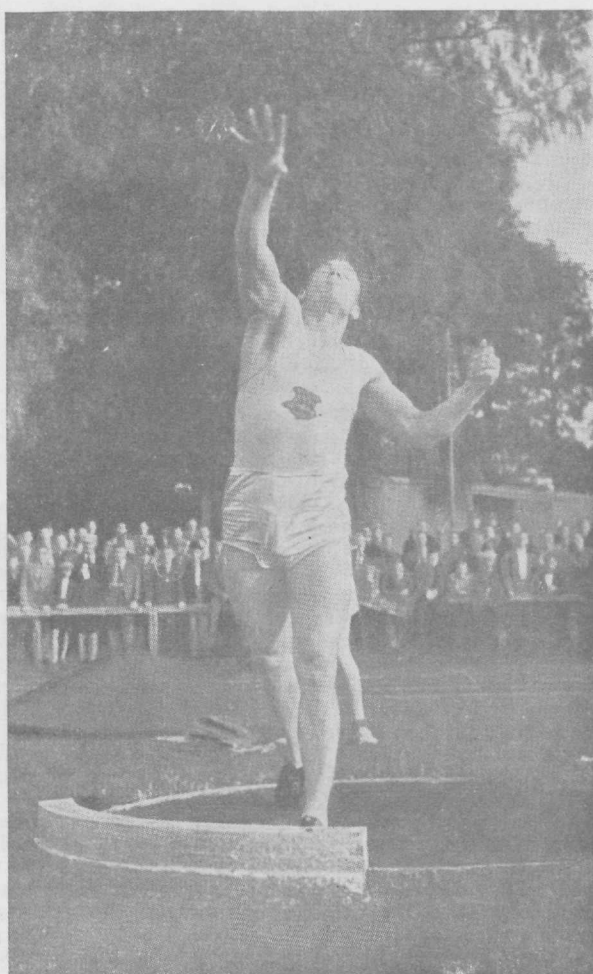
Viimane vaadeldav ala on vasar. mis pitasata võtab vedu. Ruum ei luba pikemat käsitust. Aga usun. et jätkub, kui ütlen. et tähtis pole pöorete arv, vaid nende soorituste perfektsus.

Meil on ilmunud küllaltki kirjeldusi sellelt alalt ja päris häid. Nimelt E. Spordilehe 1934. a. ja 1937. a. aastakäikudes.

V. VAIKSAAR.

Vasakul — maailmarekordimehe W. Schröderi laitmatu heitepöõre kettaheitel. Teljeks on vasaku jala p aka kohalt  lest mmatav vertikaaljoon. Paremalt — A. Kreegi tore kuulitõuke p õrdtelg. (L hemalt loe V. Vaiksaare kirjutusesi „Meie heitjatest- oukajatest“.)

T õrohkke poolaasta

Käesolev raport, mille noortejuhi ja erialade õpetajate tegevuse kohta on esitanud spordiinspektor A. Kolmpere, käsitab ajajärku 1. aprillist kuni 1. oktoobrini, seega poolt aastat. Kõigi asjaosaliste juhtide aruanded moodustavad t seda vihu, mille täpne avaldamine neelaks kaks E. Spordilehe tavalist numbrit. Siinkohal aga piirdume ülevaatliku ja kokkuvõtliku aruandega, tuues välja olulisima.

Spordi keskliidu noortejuht G. Kalkun märgib esimesena SKN üleriigilise nõukogu koosolekut, mis peeti 11. aprillil. Sellel kiideti heaks suvine tegevuskava ja suund. Spordim rk muudeti kujult väiksemaks. 12. aprillil peeti üleriigiline spordijuhtide päev, mille k onedega esinesid keskliidu esimees K. Terras, kol. J. Vellerind, G. Kalkun ja A. Rooseste. Esindajaid kohtadelt oli 200. See päev andis uue tõuke noorte spordiliikumisele.

Noorte spordiliikumise suundades on saavutatud selged piirjooned kokkuleppel haridusministeeriumi noorte osakonnaga. On tõotatud välja noorte spordiliikumise juhtiva keskuse uued p him arused, mille tulemusena asutati endise SKN asemele Noorte Spordiliit, mis samuti jäi tegutsema spordi keskliidu juure. Uued p him arused kinnitas haridusminister 8. juu-

lil, millise päevaga algas uus ajajärk noorte spordiliikumise organiseerimise arengus.

 hes uute p him arustega hakkas kehtima noorte arstlik järelevalve ja v istluskaart, seda 1. oktoobrist alates. See samm on suure tähtsusega, kuna ta võimaldab ülevaatlikku tervislikku kontrolli noorte suhtes ja loob usaldust ratava vahekorra kooli ja kodu vahel.

Keskliit korraldas kahed noorte spordijuhtide suvekursused, mis peeti 11.—17. juulini Rakveres ja 25.—31. juulini Viljandis. Eriti mainimist v arisid Viljandi kursused, mis toimusid koos võimlemisõpetajate päevadega ja andsid suuremat hoogu koost ooks. Neist kursustest võttis osa ka neli Soome poissi. Pärast kursusi algasid ettevalmistused maakondlike korrespondentsv istluste läbiviimiseks kergejõustikus ja ujumises. Peeti ka spordim rgi propagandan dal septembris (linnades).

lgasuguste arusaamatuste vältimiseks, mis võinuksid tekkida uuenduste läbiviimisel, sooritas noortejuht G. Kalkun instrueerimise rings idu maakondlikesse keskustesse. See vältas 7.—26. septembrini. Rings idul saadud tähelepanekutega võis j ada täiesti rahule, kui arvestada, et t o toimub vabatahtlike jõududega, ja

pidada silmas noorte spordiliikumise ühtlustamise põhimõtte uudsust. Eelmise aastaga võrreldes on märgata suurt edu. Tundus, et enam ei tarvitse üksnes propageerida spordi mõtet, vaid võib asuda tegeliku töö kallale. Seepärast võeti kõigjal eeloleva aasta töökavva peale kalendaarsete võistluskorralduste kolm suurimat töösuunda:

1. Laiaulatusliku liikmesorganisatsioonide võrgu loomine maakondlikus ulatuses ühes vastavate juhtide leidmisega.

2. Noorte Spordiliidu põhimõtete rakendamine tegelikku ellu arstliku järelevalve kaardi näol.

3. Tegevuse kokkuvõtete saatmise tarvidust keskuste propageerida ja laiemas ulatuses läbi viia.

Kõigi nende punktide täitmine võimaldaks tõhusamat sidet Noorte Spordiliidu kui juhtiva keskusega.

Maadlusõpetaja Anton Ohaka teostas 11. maist kuni 10. juunini ringreisi suurematesse keskustesse. Üldjoontes märgib ta järgmist:

Teguvõimsaimaks keskuseks Virumaal on maadluse alal Kadrina, kus harjutused toimuvad võrdlemisi korrapäraselt omatehtud õlgmatil. Rakveres puudub matt, kuid väljavaated harjutusruumide ja mati saamiseks on olemas, millise mure endale võttis maakonna spordiliit. Narvas on olukord ruumide suhtes võrdlemisi rahuldav, need on linnavalitsuse poolt harjutusteks antud tasuta. Matt on aga jäetud korratuse. See on seletatav asjaoluga, et huvi maadluse vastu on Narvas võrdlemisi nõrk. Sellest loodeti üle saada instruktor A. Muru ametisse asumisega.

Tartu kohta märgib A. Ohaka, et seal pole maadlusel tasemel nagu ta peaks olema. Noorte juurekasv on väike ja vanem generatsioon on jäämas eemale. Takistuseks võib olla ka vastavate ruumide puudumine. Ülikooli võimla, kus teostatakse harjutusi ainult määratud tundidel, teatud määral takistab korraldada arenemist. Nimetatud vigade parandamisel peaks maadlus võtma Tartus suuremat hoogu. Suurema innuga töötavad maakonna-seltsid.

Kurb on olukord Petserimaal. Kuigi mõni väiksem maakonnaselts maadluses juhuslikult tegutseb, on tegevus siiski väike. Kuna organisatsioonid suurt ei hooli maadluse elustamisest, näib, et Petseri linnas ja maakonnas ähvardab maadlust kiratsemine. Valgas on olukord parem, kuna seal innukalt hoolitseb raskejõustiku arengu eest kaitseliidu malev. Korrapäraselt tegutseb ka Puka tuletõrje spordiühing. Võrus ja Võrumaal püüab maakonna spordiliit kõik teha maadluse viimiseks kõrgemale järjele. Kaitseliidu maleva ruumid Võrus on kasutada ka maadlejatele. Ka maakonna suuremates keskustes, nagu Rāpinas ja Antslas, kavatsetakse sügiseks maadlusmatid muretseda ja tegevust alustada.

Üheks parimaks seltsiks provintsis on Viljandi Tulevik. Linnavalitsus on seltsile annud korralikud ruumid, kus vanemate maadlejate ergutusel käiakse harjutamas korralikult. Suure innuga töötatakse ka Tarvastus, mis on Viljandimaa ainsam maa-organisatsioon raskejõustikus.

Järvamaal on maadlus leidnud head hoogu. Kaitseliidu malev on võimaldanud oma ruume maadluse harjutamiseks ja maaüksustesse on muretsenud õlgmatid. Pärnus tegutseb eluvõimsalt Kalev, kellel on kasutada linnavalitsuse antud harjutusruumid. Kahjuks puudub seltsil endal maadlusmatt. Võrdlemisi energiliselt tegutseb ka Sindi Kalju.

Rõõmustavalt on raskejõustikus edusamme hakanud tegema Haapsalu ühes maakonnaga. Saaremaal näib puudus olema juhtidest, kuigi asjahuvilisi sportlasi on külluses. Kuressaares on olemas ruumid ja matt, kuid maadlus pole siiski veel võtnud hoogu.

Kõike kokku võttes soovib A. Ohaka, et:

1) maakonna-spordiliidud korraldaksid kursusi neis kohtades, kus on olemas vastavad ruumid ja matt ning asjahuvilisi sportlasi;

2) iga aasta korraldataks maakonna esivõistlused;

3) maakonnad organiseeriksid maakondade-vahe-

lisi võistlusi;

4) võimaldataks Eesti noorte meistrivõistluste korraldamist ka maaseltsidele;

5) hoolitsetaks maadlusmattide soetamise eest maakondades.

Suve teisel poolel oli tegevus maadluses võrdlemisi tagasihoidlik, peardudes pandi propageerimisele, milleks korraldati mitu propageerimisvõistluspäeva provintsis. Suurem osa A. Ohaka tegevusest on kuulunud pealinna seltside juure. Eliitmaadlejad on peagu eranditult asunud tööle.

Poksiõpetaja Nigul Maatsool kulus kõne all oleva poolaasta algus poksijate suvisele treeningule rakendamiseks ja näpunäidete andmiseks kohalikele poksijuhtidele suvise treeningu läbiviimiseks. Kiitvalt kriipsutab ta alla Tartumaa spordiliidu tegevust eelmiste aastate eeskujul sportlaste suvekooli korraldamisel, kus poksis oli juhiks A. Mike. Pärnus ja Sindis viidi läbi poksikohtunike kursused, millega Pärnumaal saadi üle kohtunike kriisist.

Tallinnasse puutuvalt oli töö väga raske, sest poksijad olid laiali pillatud mitmesse organisatsiooni. Treeningtundide külastamisega 1—2 korda nädalas oli töö katkendlik ja järelevalve vormi arengu üle puudulik. Sügise poole kõrvaldusid need vead osaliselt sellega, et hakati kaks korda nädalas korraldama ühiseid treeninguid Kalevi võimlas. Kuid eelseisvate maavõistluste jaoks leiab ta sellest olevat vähe, sest täistreeningu võimalusi need tunnid ei paku, võimaldades peamiselt ainult sparringut. Poksijad vajavad hädasti treeningruume. Noorte (algajate) kursused jäid pidamata seetõttu, et määratud ruume ja tunde tuli kasutada rahvusmeeskonna ühistreeninguks.

Väljaspool Tallinna viibis N. Maatsoo Pärnus, Sindis ja Tartus. Puhkuse kasutas sõiduks Berliini, kus 20.—26. juunini peeti rahvusvahelise poksiliidu kongress ja poksikohtunike konverents. Kongressil vastuvõetud määruste parandustest on meile olulise tähtsusega see, et edaspidi jagatakse euroopavõistluste garantiisumma nii, et poksiliidud, mis asuvad kaugemal kui 1000 km euroopavõistluste asupaigast, saavad osavõtu puhul 50% võrra suurema tasu. See kergendab tunduvalt meie poksijate saatmist euroopavõistlustele, kuna need tavaliselt toimuvad meist üle 1000 km kaugusel.

Saksamaal oli võimalus tutvuda sealse suvise tegevusega, mille N. Maatsoo leidis mitte palju lahku minevat talvisest tegevusest. Järeldus sellest on, et poksis ei ole piiratud hooaega.

Kohtunike konverentsil vastuvõetud määruste muudatused tegi N. Maatsoo tuttavaks Tallinna poksikohtunike-kogule.

Tõsteõpetaja Alfred Mäll viibis aprillis Tartus kaitseliidu üleriigilistel raskejõustiku-võistlustel vaatlejana. Kuna neile võistlustele oli koondatud 138 tõstjat, enamik noori, siis võimalus saada selgekujulisemat ülevaadet tänavusest tõstesporidist tasemest. Võis märgata, et meie tõstekool on muutunud ühtlasemaks, mis ongi soodustanud nooremate tõstjate tehniliste tagajärgede tõusu. Noorte arengu eest tuleks siiski rohkem hoolitseda (tänavused noorte meistrivõistlused jäid kahjuks pidamata).

Mai algul viibis tõsteõpetaja Arul ja Tartus. Oli märgata Tartu Kalevi ja kaitseliidu maleva vahel ebaterget õhkkonda võimu küsimuse pärast, mis on tõstjad killustanud kahte leeri. Harjutusvõimalused on talviseks perioodiks ebasoodsad, kuna raskejõustikuks on ülikooli võimlas nädalas ainult 2—3 tundi. Kaitseliidu malevas on olukord parem, kuid tema tundidele ei pääse mitte-kaitseliitlased.

Eesti-Rootsi maavõistluse eel sooritas A. Mäll väljasõite Viljandi-, Pärnu- ja Valgamaale, et varakult anda juhiseid võistluste ettevalmistamiseks. Kuna kergemates kaaludes on rida vanemaid tõstjaid võistlemisest loobunud, tuli neile otsida väärilisi järglasi,

keda õhutada harjutustele. Kuna suvel ollakse maal tööga seotud, polnud aeg kõige soodsam maavõistluse ettevalmistuseks. Tuleb soovitada, et tõstemaavõistlusi ei peetaks varasügisel.

Üldiselt oli suvine tegevus siiski väga intensiivne, kuigi maal oli see rohkem raskendatud ja toimus suurema kätata. Tallinnas toimus tegevus peamiselt v.-s. Spordis ja s.-s. Kalevis. Praegu on Tallinna koondatud enamik lootustandvaid tõstjaid, mis võimaldab neil paremini edasi areneda.

Suve vältel viibis A. Mäll väljasõitudel 18 kohas, milleks kulus kokku 49 päeva.

Kergejõustiku-õpetaja Edgar Tammas kasutas vähegi vaba aega instrueerimissõitudeks. Kuid väga palju aega kulus rahvusmeeskonna ettevalmistamisele, kuna tänava tuli meil esmakordselt suve jooksul pidada neli maavõistlust.

Enne maavõistlust Soomega koondusid rahvusmeeskonna liikmed 29. juunist — 5. juulini ühisesse treeninglaagrisse Viljandisse. Pärast esimest maavõistlust tuli kontrollida meeste treeninguid ja pidevalt olla kontaktis rahvusmeeskonnaga, milleks ta vahepeal käis ka Tartus ja Viljandis. Samuti jälgis ta kõiki meistri-võistlusi ja viibis lektorina noorte spordijuhtide kursustel Viljandis, kus koos oli 90 osavõtjat kergejõustikus. Viibis olümpiakomitee toetusel ka Pariisi europa-võistlustel.

Ujumisõpetaja Herbert Rahman alustas tööd aprillis, korraldades Tallinna ujujatele ühistreeninguid Voinoffi basseinis. Samal ajal tehti käike ja murdmaajooksusid.

Juunis viibis ta algul Tartus kohapealset treeningut juhatamas ja ujumisstiile parandamas. Koitjärvel oli H. Rahman laagrijuhhi ja treeneri Arne Borgi abiks, andes ühtlasi tunde ujumisinstruktoritele. Edasi käis reas provintsikeskustes instrueerimas ja kursusi andmas. Vahepealset aega kasutas rahvusmeeskonna ettevalmistamiseks maavõistlusteks.

Jalgpalliõpetaja Elmar Saar juhtis varakevadel liiduklassi välitreeninguid kuni kevadpühadeni. Siis siirdus Pärnu, kus andis kohalikele meeskondadele teoreetilisi ja praktilisi tunde. Pärnu jalgpalli suureks õnnetuks peab E. Saar asjaolu, et Pärnus puudub korralik harjutusväli. Linnas keskel olev väli on niivõrd väikesemõõduline, et ei saa juttugi olla korralikust meeskonna-harjutusest. Selle arvele tulebki panna, et Pärnu tänava esines mitte just hästi.

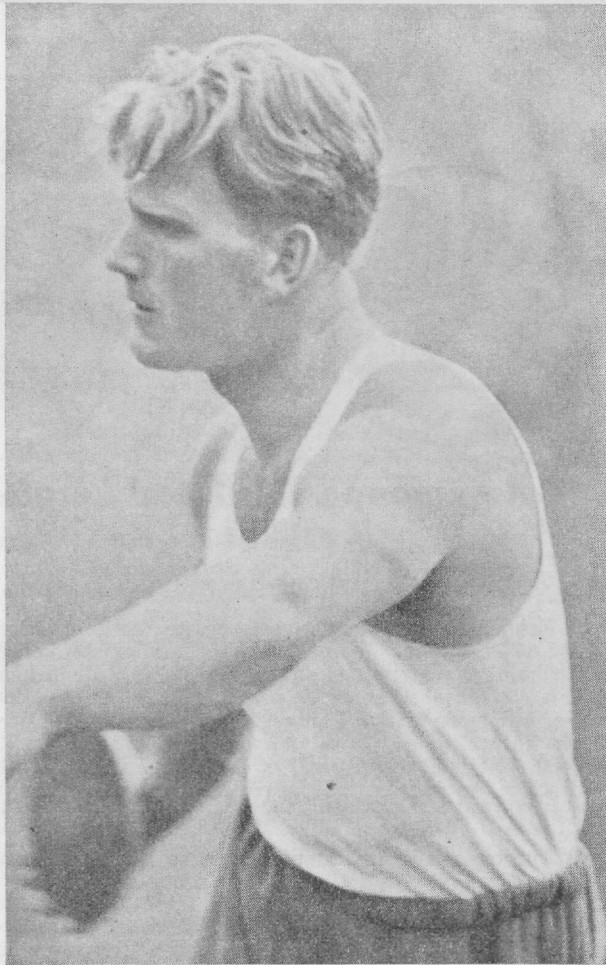
Rahvusmeeskonna treeninguid alustas E. Saar koos B. Reinuga 1. maist ja viibis kaasas enamikul välisõitudel, mida rahvusmeeskond sooritas maavõistluste puhul.

Narvas viibis E. Saar juuni keskel, andes peale seltside treeningute noortele kursusi. Töö seltside juures kandis peamiselt taktilise treeningu iseloomu. On ju katmise ja kombineerimise põhimõtted need, millest ollakse veel vähe teadlik. Sama kuu lõpul viibis ta Tartus, kus tuli töötada viie seltsi meeskondadega. Osavõtt harjutustest ja selgitustundidest oli väga elav. Teist korda Tartus oli E. Saar augusti algul.

Tartu kohta võib veel märkida seda: 1) harjutusväljakud Tamme staadionil on liig väikesed, parajad ainult noortele; 2) väljakute pind on kõva ja konarlik, mis omakorda takistab korralikku treeningut. Nendest puudustest loodetakse üle saada järgmisel suvel, sest kavatsus on ehitada uus ja suurem harjutusväli.

Rakveres tuli noorte spordijuhtide kursustel selgitada jalgpalli tehnikat ja seletada, kuidas kõike edasi õpetada noortele. Rakvere enda jalgpall ei tööta praegu head: vanematel mängijatel on huvi kadunud ja noorte juurekasv on väike.

Elvas peetud maakonnainstruktorite täienduskursustel selgitas E. Saar jalgpallimäärustikku ja kohtuniku tegevust. Vahepeal viibinud Viljandis noorte spordijuhtide kurusustel, siirdus Saar uuesti Pärnusse

Maailma parimaid kettaheitjaid Gunnar Bergh, Rootsi, kes kuulitõukes on konkurendiks meie A. Krõõgile

andma noortele jalgpallikursust ja juhtima seltside meeskondade harjutusi. Kolmandat korda Pärnus käis ta augusti lõpul.

Septembris sooritas sõidu Valka. Seal on juba mõnd aega jalgpallikriis. Valga spordiklubi omaaegselt korralikust meeskonnast on järele jäänud riismed. Raudteelased on siiski hakanud endale meeskonda moodustama. Võib olla toob see uut hoogu Valga jalgpallile. Järelejäänud mängijatega sai siiski korraldada treeninguid, et ette valmistada linnavõistlusteks Läti-Valgaga.

Septembri lõpul käis E. Saar veel kord Tartus. Sealsete võimlemisõpetajate loal sai koolidele korraldada kursused, millest võttis osa viiest koolist kolm.

Tenniseõpetaja B. Lepikul tuli kogu suve anda kursusi ja loenguid noortele ja klubidele mitmes keskuses.

1. juulist — 1. augustini korraldas Narva-Jõesuus esimese tennislaagri, millest võttis osa 63 mängijat, kellest 47 mängijat viibis kohal kogu laagri kestuse, ülejäänud aga lühikest aega. Laager oli suureks abiks tennise taseme tõstmisel. Isčėranis palju võisid juure õppida nii tehnikas kui ka puhtpraktilistes teadmistes provintsi nais- ja meesmängijad. Esindatud olid kõik tennisklubid peale Pärnu oma. Eriti tagajärjekas oli laager veel seetõttu, et nüüd said mängijad pikemaajalise treeningu, mis oluaks aga võimatu, kui lühikese suve vältel pidanuks käima üksikult klubide juures lühikest aega. Laagri hea mõju avaldus veel selles, et tema mõjul mängiti tänava tennist veel hilisügiseni, igatahes kauem kui kunagi varem.

Edasi käis B. Lepik instrueerimas, loenguid pidamas jne. Elvas, Tartus, Ontikal, Pärnus jne. Samuti tegutses ta Tallinnas, kus oli ka TKSÜ kursuste juhatajaks.

Naiste euroopa-võistlused kergejõustikus

Saksa ülekaalukas võit

Esimesed euroopavõistlused naiste kergejõustikus peeti 17.—18. sept. Viinis. Saksa, kus naiste kergejõustikule on pühendatud suurt tähelepanu, tuli ülekaalukalt üldvõitjaks, korjates peagu rohkem punkte kui teised rahvused kokku. Fantastilise maailmarekordi püstitas kõrgushüppes Dora Ratjen, kes ületas 1.70. Pärast võistlusi selgus aga, et Ratjenit ei saa pidada naissukku kuuluvaks, mispärast tagantjärele tühistati tema võit kui ka tema nimel olev maailma- ja euroopa-rekord.

Euroopaesivõistlustest võttis osa ka kaks eestlannat — Ilse Uus ja Alma Parmson. Esimene tuli 100 m 2. eeljooskus kolmandaks (13,4) ja teine 3. eeljooskus viiendaks, millega nad edasi ei pääsenud. Kaugushüppes saavutasid nad 4 m ümber, millest ka oli vähe heale kohale pääsemiseks.

Rahvuspunktid jagunesid järgmiselt: 1. Saksa — 92. 2. Poola — 29. 3. Holland — 19. 4. Inglise — 17. 5. Itaalia — 11. 6. Ungari — 9. 7. Rootsi — 3. 8. Schveits — 3. 9. Läti — 3. 10. Norra — 2 punkti.

Tehnilised tagajärjed olid järgmised:

100 m: 1. ja euroopameister Stella Walasiewicz, Poola, 11.9. 2. Käthe Krauss, Saksa, 12.0. 3. Fanny Koen, Hollandi, 12.0. 4. Dorothy Saunders, Inglise, 12.3. 5. Ida Kühnel, Saksa, 12.3. 6. Emmy Albus, Saksa, 12.4.

200 m: 1. ja euroopameister Stella Walasiewicz, Poola, 23.8. 2. Käthe Krauss, Saksa, 24.4. 3. Fanny Koen, Hollandi, 24.4. 4. Ida Ehrl, Saksa, 25.0. 5. Dorothy Saunders, Inglise, 25.0. 6. Lilly Chalmers, Inglise, 25.0.

4x100 m: 1. ja euroopameister Saksa 46.8. 2. Poola 48.2. 3. Itaalia 49.4.

80 m tõkkeid: 1. ja euroopameister Claudia Testoni, Itaalia, 11.6. 2. Lisa Gelius, Saksa, 11.7. 3. Kitty ter Brake, Holland, 11.8. 4. Annemarie Westphal, Saksa, 12.0. 5. Agathy Doorgest, Holland, 12.0. 6. Anny Spitzweg, Saksa, 12.1.

Kõrgus: 1. ja euroopameister Ibolya Csak, Ungari, 1.64. 2. Nelly von Balen-Blanken, Holland, 1.64. 3. Feodora Solms, Saksa, 1.64. 4. Dorothy Cosnett, Inglise, 1.58. 5. Dora Gardner, Inglise, 1.58. 6. Vanda Novak, Saksa, 1.55.

Kaugus: 1. ja euroopameister Irmgard Praetz, Saksa, 5.88. 2. Stella Walasiewicz, Poola, 5.81. 3. Gisella Voss, Saksa, 5.47. 4. Ethel Raby, Inglise, 5.44. 5. Veronika Kohlbach, Saksa, 5.41. 6. Vedder Shenck, Inglise, 5.34.

Kuul: 1. ja euroopameister Hermine Schröder, Saksa, 13.29. 2. Gisella Mauermayer, Saksa, 13.20. 3. Wanda Flakowiczowna, Poola, 12.55. 4. Helma Wessel, Saksa, 12.55. 5. Bevis Reid, Inglise, 12.10. 6. Ida Puce, Läti, 11.70.

Ketas: 1. ja euroopameister Gisella Mauermayer, Saksa, 44.80. 2. Hildegard Sommer, Saksa, 40.95. 3. Paula Mollenhauer, Saksa, 39.81. 4. Karin Lundström, Rootsi, 38.12. 5. Genoveva Cejsikova, Poola, 36.51. 6. Gabre Gabrics, Itaalia, 35.53.

Oda: 1. ja euroopameister Lisa Gelius, Saksa, 45.58. 2. Susi Pastoor, Saksa, 44.14. 3. Luise Krüger, Saksa, 42.49. 4. Lux Stiefel, Schveits, 40.50. 5. Ida Puce, Läti, 40.20. 6. Stella Walaciewicz, Poola, 33.33.

Keila SR — uus Eesti meister pesapallis

Läinud aasta meister Kalev ei startinud

Eesti meistrivõistlused pesapallis peeti 2. oktoobril Keilas. Startis neli meeskonda, kelle seas aga puu-

dus I. a. meister Kalev. Ühe miinuse süsteemis peetud sarjas tuli uueks Eesti meistriks Keila SR.

Eelringis Harju kotkaring lülitas välja Põhja malevkonna 10:3 ja Keila SR Saku spordiklubi 4:2. Finaalis Keila SR võitis Harju kotkaringi 9:2.

Ameerika vabamaadlejad Euroopas

Rootsi võitis nelikmaavõistlusel USA, Ungari ja Saksa ees. — A. Cadier selili ameeriklase Harrelli all!

Läinud kuuvahetusel peeti Stokholmis vabamaadluse nelikvõistlus Rootsi-USA-Saksa-Ungari. See oli esimene korda, et USA maadlus-rahvusmeeskond tuli Euroopasse pidama maavõistlusi. Oodatult tuli võitjaks Rootsi, kes aga USA üle saavutas napi 4:3-võidu. Sensatsiooniks oli, et maailma parimaks peetud Rootsi poolraskekaallane Axel Cadier kaotas ameeriklasele Harrellile, koguni seljaga! Juba esimesest minutist sattus rootslane kaotuse ohtu, kuni lõpuks silla sissevajutamisel ta langes selili. Aega oli kulunud 7.35 min. Ka nende vaheline revansch, peetud hiljem, lõppes ameeriklase võiduga — 3:0. Alles kolmandal kohetamisel õnnestus võita Cadier'l.

Nelikmaavõistluse sees lõppesid üksikud maavõistlused järgmiselt: Rootsi-Saksa 6:1. USA-Ungari 5:2, Rootsi-Ungari 6:1, USA-Saksa 4:3, Rootsi-USA 4:3 ja Ungari-Saksa 4:3. Rootslased võitsid 16 matschi, ameeriklased 12, ungarlased ja sakslased mõlemad ainult 7.

Saksa pinnal peetud kordamismaavõistlusel võitis USA Saksa üle veel suuremalt — 5:2.

Poksihooaeg avati võidukalt

Soomlaste ja ungarlaste kaotusi. — K. Käbi võitis D. Frigyesi!

Raskejõustiku-hooaeg on alanud kõigil rindeil. Sissejuhatajaiks olid tõstjad, kes teatavasti eelmise kuu algul sooritasid Tallinnas maavõistluse Rootsi vastu. Järgmistena avasid hooaja poksijad. Seekord algas hooaeg kohe rahvusvaheliste võistlustega. Nii viibis 16. septembril kino „Arsis“ peetud poksimiitingul neli soomlast, peamiselt noorem põlv, kelle seas nimekam oli ainult Sulo Rossi. Neljast soomlasest kolm lahkus Tallinnast kaotustega. Seejuures oli kõige meeldivamaks H. Kanepi selge võit kergekeskkaalus S. Rossi üle. Raskekaalus M. Linnamägi võitis Soome uueks lootuseks peetud Karppise ja kukk-kaalus „igavesti noor“ B. Griidin Nikulaise. Soomlastest ainsana jäi võitmatuks kergekaallane Novola, kelle

vastaseks oli tartlane Käärrik. Samal võistlusõhtul oli A. Raadik keskkaaalus kaotuse lävel tartlase Hennochi vastu. Teisel roundil käis Raadik viieni knock-down, kuid võitis sama roundi lõpuks tehn. knockiga!

Vaevalt nädalase vaheaja järele olid järgmisteks väliskülalisteks ungarlased — Budapesti klubi Poszkat. Esimene start Eesti pinnal toimus Tartus, kus klubi-matsch sealse Kaleviga lõppes 8:8. Selle sees sai Tartu võidu raskekaalus ilma matschita. Tallinnast lahkusid ungarlased kaotusega. Tallinn-Budapesti linnavõistluse sildi all peetud kohtamise võitsid eestlased 10:6. Sensatsiooniks oli, et euroopavõistluste teine mees D. Frigyes kaotas sulgkaalus K. Käßibile! Käbi võttis omaks ungarlase taktika — kasutada kontreerimise võimalusi. Võidu kindlustas ta teisel roundil. Lõpul oli paremaks ungarlane, kuid napp võit jäi siiski eestlasele. Kolmes kaalus ungarlased tõstsid kää loobumiseks juba 1. roundil: kergekaalus H. Kanepi — F. Kovary, keskkaaalus A. Raadik — J. Ridec ja raskekaalus M. Linnamägi — L. Szolnoki. Viies võit tuli poolraskekaalus, kus kulmu vigastanud ungarlane ei tulnud üldse ringi.

Katsevõistlused maavõistluseks Soomega peeti 15. ja 16. okt. Neil oli üllatuseks kergekeskkaaalu-mees R. Kariste, kes võitis nii A. Röödingu kui ka K. Vahi. H. Kanepi näitas end uuesti hea sluggerina, võites K. Vahi 1. roundil tehn. knockiga. Raskekaalus oli M. Linnamäel rohkesti tegemist R. Langega, kes pidas vastu kõik kolm roundi.

Koolide kergejõustik sügisel

Rida suurtulemusi

Nädal-paar pärast koolitöö algust alustati üle riigi peaaegu kõigis kesk-, kutsekoolis ja gümnaasiumes kergejõustiku-esivõistluste korraldamisega. Nende ridade kirjutamise ajaks on kõikjal juba võistlused lõppenud, nii et võime teha kokkuvõtteid ja tõsta esile paremaid marke.

Koolid on alati olnud meie kergesportlaste taime-lavadeks, kust aast-aastalt on sirgunud saavutusvõimsaid mehi. Tänavusedki koolide esivõistlused kujunesid osavõturohkeiks ja konkurentsitiheks ja andsid mitmel alal tulemusi, mis lasevad kindlasti oletada, et juba järgmisel kergejõustiku-hooajal võib nii mõnigi tänavu koolide esivõistlusil silmapaistvaid tagajärgi saavutatu rühkida meie kergejõustiku paremiku esirinda.

Seni on kaldunud arvamisele, et paremad sportlased enamikus võrsuvad suuremaist linnadest ja maa nagu oleks jäänud tagaplaanile. Õpilasspordis ei saa me seda ütelda. Vaatamata viletsamaile treening- ja võistlusoludele on maal saavutatud mitmel alal väikeses konkurentsisis palju paremaid tagajärgi, kui seda on suutnud näiteks Tallinna ja Tartu kooliõppurid koolidevahelistel esivõistlustel.

Nimetada siinjuures võiks Olustvere põllutöökesk-kooli õpilaste saavutusi eriti heidetes-tõugetes. Nii saavutas kooli esivõistlusel 20-a. M. Karelson 5,44-kg kuu-liga 17.39 m, mis on meie kuulitõuke rekordimehe Kreegi poolt 1936. a. saavutatud rekordist 17.50 vaid 11 sm võrra halvem. Vanade võistluskuuliga saavutas ta 15.13, mis on Eesti kõigi aegade kolmas tagajärg. Vaatamata kahtlusile, mida tekitas Karelsoni ebaõnnestumine Kreek—Woellke duellil Tallinnas, tuleb seda saavutust siiski hinnata, seda enam, et ta hiljuti S. Jaanis peetud suuremail võistlusil saavutas 14.89 m. Peale seda heitis Karelson noorte ketast 49.56 m. Teisena saavutas R. Vakkar kettaheitel 46.45 m. Üldse on meie põllutöökoolidest võrsumas häid heite- ja tõukemehi. Nii Tapa—V. Maarja—Jäneda kolmikvõistlusel Jäneda põllutöökooli õpilane E. Romeldi heitis noorte oda märkimisväärselt 58.50 m.

V. Maarja ühisgümnaasiumi esivõistlusil meie viie-kordne internatsionaal K. Ivanov saavutas 100 m 11,1, kauguses 6.80 ja kõrguses 1.68. Kahe esimese tagajärje

saavutamiseni ei küündinud tänavu ei Tallinna ega Tartu õppurid koolide esivõistlusil.

Suuremad võistlused osavõtjate arvult toimusid kõigi kesk-, kutsekoolide ja gümnaasiumide vahel Tallinnas ja Tartus. Paremate saavutustena Tartu võistlusil väärivad märkimist kommertsgümnaasiumi õpilase E. Nurga tagajärg 400 m jooksus 51,6, millega ta pääses tänavuses edetabelis 4. kohale. Samuti jooksis ta 100 m 11,7 ja 1500 m 4,27,7. Hea on ka V. Petersoni 110 m tõkkejooksu tagajärg 110 m tõkkejooksus 16,9. A. Till saavutas kerges kuulis ja kettas vastavalt 15,45 ja 45,55, mis paremad Tallinna saavutustest.

Tallinna koolinoorsoo TKSÜ kergejõustikusivõistlusil saavutati seekordki rida päris silmapaistvaid tagajärgi: püstitati üks koolinoorsoo rekord — Riigi Tööstuskooli õpil. J. Roomere poolt 3000 m-is 9,26,0, millega kustus Korko 10 a. püsinud tippmark — ja mitmeid TKSÜ rekorde. Uued rekordid saavutasid: B-kl. kettas G. Uuehendrik 42,25 m; B-kl 4×100 m Tall. kolledži keskkool (Vest, Tammist, Ülevain, Kleis) 47,2; C-kl. 60 m Mitt 7,2; C-kl. kõrguses E. Tõnisson 1,66 ja naiste B-kl. kauguses Hiiepuu 4,85. Märgitavalt saavutas veel A-kl. kõrguses O. Jürimäe 1,75 m ja B-kl. kõrguses meie tänavune selle ala parim E. Pilliroog 1,80 m.

Siin ruumi piiratuse tõttu on tõstetud välja vaid mõningaid meie oludes eriti häid tagajärgi ja vaadeldud üksikuid väljapaistvamaid võistlusi. Siiski — üle riigi peaaegu kõikide koolide poolt korraldatud omavahelised kergejõustiku-joukatsumised ehkki saavutuste poolest veel mitte küündivad siinnimetatud võistluste tasemele, täitsid sisuliselt siiski kõigiti oma osa, pälvides tunnustavat hinningut ja rahulolu.

Dora Rajfen, kes naisena tuli kõrgushüppe euroopa-meistriks, kuid taqantjärele selgunudlt osutus ... meheks!

S. Stankovits surnud

Kergejõustiku-euroopavõistluste isa ei ole enam elavate seas

Septembri lõpul suri Ungari kergejõustiku kaaagseid juhte S. Stankovits, kes oli hästi tuttav ka mitmele meie kergejõustikujuhile. Kadunud on nimetatud kergejõustiku-euroopavõistluste isaks, sest tema oli see, kes tuli nende võistluste korraldamise mõttele ja lõppeks viiski läbi oma kavatsuse. Sellest kirjutasime pikemalt E. Spordilehe eelmises numbris, kui S. Stankovits veel elas. Ta oli IAAF-i euroopakomisjoni ja määrustekomisjoni esimees. S. Stankovits suri Viinis, kust ta põrm pidulikus leinamarsis toimetati kodumaa mulda.

Kõik välismaa spordilehed avaldasid S. Stankovitsi surma puhul nekrolooge ühes tema elutöö kirjeldustega. Ka Eesti kergejõustiku ringkonnad avaldavad suurt kurbust tubli ungarlase lahkumise puhul siit maailmast.

O. Piirsalu võimlejate liidu esimeheks

Käesoleval kuul lahkus Eesti võimlejate liidu esimehe kohalt Hans Kukk. Tema asemele valiti liidu uueks esimeheks O. Piirsalu. Teisteks juhatusliikmeteks on: abiesimehed P. Männik ja E. Pau, ning teiste juhatusliikmetena E. Döring, V. Vabi, pr. H. Pepik ja prl. A. Vesterblom.

Woellke kaotas ka Tallinnas

Olümpiavõitja neljas kaotus Kreegile

Kergejõustiku-hooaja lõpu suuremateks võistlusteks kujunesid Tallinnas n.-n. Woellke-võistlused. Berliini olümpiavõitja, kes tänavu oli juba kolm korda kaotanud A. Kreegile — esimest korda Pariisi euroopavõistlustel ja lisaks kaks korda Rootsis, jäi ka Tallinnas revanschita. A. Kreek tõukas 15.90, kuna H. Woellke peatus 15.68-l.

Hooaja viimastel kergejõustiku-võistlustel Tallinnas — 16. oktoobril Kalevi väljal — püstitas A. Kreek kerge kuuli tõukamises uueks Eesti rekordiks 18.51. Endine kuulus 1935. a. seatuna A. Väidingule 17.92-ga. Nüüd on kõik Eesti rekordid kuulitõukes A. Kreegi nimel: peale ülalnimetatut raskes kuulis 16.16 ja kahe käe kogusummas 28.02,5 m.

Ka maadlushooaeg avatud

Mehed on aegsasti treeningul. — J. Kotkas võitis N. Karklini

Tänavuse maadluspordi hooaja avamine toimus v.-s. Spordi ja Kalevi ühiskorraldusel peetud rahvuslike võistlustega 8.—9. okt. Kalevi võimlas. Vaatamata, et ei olnud ühtki välismaist tõmbenumbrit, oli mõlemal võistlusõhtul rohkesti pealtvaatajaid. See tahab tõendada, et huvi maadlusvõistluste vastu on meil tõusnud, sest varem on omavahelisi võistlusi sageli peetud peagu tühjusest haigutava saali ees.

Peetud võistlused näitasid, et meie maadlejad on juba aegsasti asunud treeningule. Tuusadest olid kohal J. Kotkas, N. Karklin, V. Mägi, E. Puusepp ja V. Väli. Vana veteraan V. Väli näib väsimatuna, kuna kavatseb tänavuse hooaja endiselt edasi püsida matil. Kahju, et temast ei ole võtnud eeskuju nooremad kergekaallased, nagu Männis j. t., kes hiilgasid puudumisega. V. Väli ja E. Puusepp, samuti M. Maiste esinesid kaal kõrgemal oma tavalisest kehakaalust.

Oodatud matschideks oli raskekaalus J. Kotkas — N. Karklin ja keskkaalus V. Mägi — E. Puusepp. Mõlemad lõppesid favoriitide võitudega, misjuures J. Kotkas näitas oma selget paremust Karklini ees.

Paremusjärjestuseks kujunes:

Kärbeskaalus: 1) S a s s, Kalev, 0 kp., 2) Valter, Sport, 3 kp.

Sulgkaal: 1) Sumil, Kalev, 3 kp., 2) Maiste, Sport, 4 kp., 3) Vaarma, Sport, 6 kp.

Kergekaal: 1) T o o t s, Tartu Kalev, 1 kp., 2) Härma Harju mal., 3 kp., 3) Künnapuu, Puka tulet., 6 kp.

Kergekeskkaal: 1. V ä l i, Sport, 2 kp., 2) Võidula, Kalev, 4 kp., 3) Talpak, Sport, 5 kp.

Keskkaal: 1) V. M ä g i, Kalev, 1 kp., 2) E. Puusepp, Sport, 5 kp., 3) Loorents, Kalev.

Poolraskekaal: 1) R o h t m e t s, Sport, 1 kp., 2) Kalde, Sport, 5 kp., 3) Lõhmus, Kalev, 6 kp.

Raskekaal: 1) K o t k a s, Kalev, 1 kp., 2) Karklin, Sport, 4 kp., 3) Klaasen, Kalev, 6 kp.

Eesti Spordilehe Jõulužurnaal

ilmub suurendatud kaustas ja mitmevärvilise trükis

SLAZENGER'i tennispall

ON **AINUKENE**, MIS
IGAT MÄNGIJAT **TÄIEL**
MÄÄRAL RAHULDAB.

SLAZENGER'i tennispall
on oma kvaliteedilt esi-
kohal, ja selle juures mitte
kallim kui teised pallid.

SLAZENGER'i reketid

on maailmakuulsad
oma painduvuse, vastu-
pidavuse ja elegantsuse
poolest. Maailma esi-
mängijad ei eelista as-
jata mängu Slazenger'i
reketitega.

SLAZENGER'i tennispallid ja reketid
on saadaval igas suu-
remas spordikaupluses.

VÄÄRTMETALLASJADE
& MÄRKIDE TEHAS
PÄRNU 20 TELE-45279
MAANTEE FON
TALLINN

Meie eriti maitsekad ja viimistletud
tooted on endale laialdase tarvitajas-
konna värbinud ja tinginud ettevõtte
laiendamist.

Uus müügiosakond

avati 10. okt. 1938

Tallinnas, Pärnu m. 20

Sel puhul palume lgp. ärisõpru meie
uut eeskujulikku müügiosakonda ostu-
kohustusega külastada ja veenduda meie
toodete rikkalikus valikus ning uudses
kunstipärases joones.

∫∫

»POLARIS«

EESTI KINDLUSTUS-A.S.

Võtab vastu järgmisi

kindlustusi

elu-, tule-, murdvarguse-,
veo-, väärtsaadete-,
kasko- (laevakerede)
ja klaasikindlustusi

Seltsi põhi- ja tagavara-
kapitalid ületavad

Kr. 1.000.000.—

Seltsi asutamisest peale
on kahjude eest välja
maksetud üle

Kr. 5.500.000.—

Soliidne edasikindlustus!
Kahjud likvideeritakse
viivitamata!

JUHATUS asub Tallinnas, Vana Viru tän. 12.
Kõnetraat 426-66. Telegrammi-aadress: „POLARIS“
OSAKOND asub Tartus, Suur Turg 11. Kõnetr. 6-75

Esindused kõigis linnades ja maakondades

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1938.